

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

46

BRNO 2005

PŘEHLED VÝZKUMŮ

Recenzovaný časopis, vydává Archeologický ústav Akademie věd České republiky Brno.
Peer-reviewed journal published by the Institute of Archaeology, Brno.

Předseda redakční rady
Head of editorial board

Pavel Kouřil

Redakční rada
Editorial board

Herwig Friesinger, Václav Furmánek, Janusz K. Kozłowski,
Alexander Ruttikay, Jiří A. Svoboda, Ladislav Veliačik

Odpovědný redaktor
Editor in chief

Jaroslav Tejral

Výkonná redakce
Assistant Editors

Dana Gregorová, Balázs Komoróczy, Rudolf Procházka,
Lubomír Šebela, Petr Škrdla

Adresa redakce
Address

Archeologický ústav AV ČR
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: pv@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz/3cacz.htm>

Vychází jednou ročně/Published yearly

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

Copyright © 2005 by the Archeologický ústav AV ČR Brno, and by the authors.

Tisk/Print Gloria Rosice

Pokyny pro autory na internetové stránce <http://www.iabrno.cz/3ca1cz.htm>
Instructions to authors on internet pages

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

STUDIE A KRATKÉ CLANKY

PŘEHLED VÝZKUMŮ 46

ISSN 1211-7250

ISBN 80-86023-71-0

08251\00

9395458

BRNO 2005

Obsah

STUDIE A KRÁTKÉ ČLÁNKY

Maria Fajer, Eugeniusz Foltyn, Janusz Krzysztof Kozłowski, Włodzimierz Pawełczyk, Jan Maciej Waga	THE MULTILAYER PALAEOLITHIC SITE OF DZIERŻYSŁAW I (UPPER SILESIA, POLAND) AND ITS ENVIRONMENTAL CONTEX	13
	VÍCEVRSTEVNÁ PALEOLITICKÁ LOKALITA DZIERŻYSŁAW (HORNÍ SLEZSKO, POLSKO) A JEJÍ ENVIROMENTÁLNÍ KONTEXT	
Petr Škrdla, Gilbert Tostevin	BRNO-BOHUNICE, ANALÝZA MATERIÁLU Z VÝZKUMU V ROCE 2002	35
	BRNO-BOHUNICE, ANALYSIS OF THE MATERIAL FROM THE 2002 EXCAVATION	
Jiří A. Svoboda	PŘEDMOSTÍ. KONTEXT PALEOANTROPOLOGICKÝCH NÁLEZŮ	63
	PŘEDMOSTÍ. THE CONTEXT OF PALEOANTHROPOLOGICAL DISCOVERIES	
Jiří Juchelka	POHŘEBIŠTĚ LUŽICKÉ KULTURY VE SLAVKOVĚ (OKR. OPAVA)	93
	GRÄBERFELD DER LAUSITZER KULTUR IN SLAVKOV (BEZ. OPAVA)	
Pavel Šlézar	PŘEDBĚŽNÁ ZPRÁVA O OBJEVU „ANTIQUA CIVITAS“ NA STARÉM MĚSTĚ V LITOVELI A NĚKOLIK POZNÁMEK K ASPEKTŮM GENEZE MĚSTA LITOVLE	103
	VORLÄUFIGER BERICHT ÜBER ENTDECKUNG DER „ANTIQUA CIVITAS“ IN DER LITOVELER ALTSTADT UND EINIGE BEMERKUNGEN ZU DEN ENTWICKLUNGSASPEKTE DER STADT LITOVEL	
Petr Holub, Václav Kolařík, David Merta, Marek Peška, Dana Zapletalová, Antonín Zůbek	PŘEDBĚŽNÉ VÝSLEDKY ZÁCHRANNÝCH ARCHEOLOGICKÝCH VÝZKUMŮ V BRNĚ V ROCE 2004	111
	VORLÄUFIGE ERGEBNISSE ARCHÄOLOGISCHER RETTUNGSGRABUNGEN IM JAHR 2004	

PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU

PALEOLIT A MEZOLIT

BRNO (k. ú. Komín, okr. Brno-město)	M. Kuča	173
BRNO (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	P. Škrdla, M. Nývltová Fišáková, L. Sedláčková, D. Zapletalová	173
BRNO (k. ú. Zábrdovice, okr. Brno-město)	J. A. Svoboda	177

BŘEZOLUPY (okr. Uherské Hradště)	M. Kuča	178
BUCHLOVICE (okr. Uherské Hradště)	P. Škrdla, B. Žižlavský	178
DRNOVICE (okr. Vyškov)	O. Mlejnek	179
HABROVANY-OLŠANY (k. ú. Olšany, okr. Vyškov)	O. Mlejnek	184
HRANICE (okr. Přerov)	P. Kostrhun	185
JEŽKOVICE (okr. Vyškov)	O. Mlejnek	187
KROMĚŘÍŽ (k. ú. Kroměříž, okr. Kroměříž)	T. Berkovec, J. Peška	188
LEŠANY (okr. Přerov)	P. Fojtík	188
LHOTA (k. ú. Lhota u Lipníku nad Bečvou, okr. Přerov)	R. Jelínková	189
MIKULOV (okr. Břeclav)	J. A. Svoboda	197
MOKRÁ-HORÁKOV (k. ú. Mokrý, okr. Brno-venkov)	P. Kos	198
NAPAJEDLA (okr. Zlín)	P. Škrdla, M. Nývltová Fišáková, D. Nývlt	198
OPATOVICE (okr. Vyškov)	O. Mlejnek	201
PŘEROV (k. ú. Předmostí u Přerova, okr. Přerov)	J. A. Svoboda	203
RAČICE-PÍSTOVICE (okr. Vyškov)	O. Mlejnek	204
RUDIMOV (okr. Zlín)	P. Škrdla	206
RYCHTÁŘOV-LHOTA (okr. Vyškov)	O. Mlejnek	206
SPYTIHNĚV (okr. Zlín)	P. Škrdla, M. Nývltová Fišáková, M. Novák, D. Nývlt	207
VEDROVICE (okr. Znojmo)	Z. Nerudová	212
VESELÍČKO (okr. Přerov)	Z. Schenk	212
VEVERSKÁ BÍTÝŠKA (okr. Brno-venkov)	M. Kuča, J. Šlajsna	212

NEOLIT

BRANKOVICE (okr. Vyškov)	D. Parma	215
BŘEZOLUPY (okr. Uherské Hradště)	M. Kuča, M. Vokáč, P. Škrdla	215
BUKOVANY (okr. Olomouc)	J. Vrána	219
DAMBOŘICE (okr. Hodonín)	J. Šmerda	219
HROZNOVÁ LHOTA (okr. Hodonín)	D. Parma	220
CHUDČICE (okr. Brno-venkov)	M. Kuča, J. Kovář	220
KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)	P. Fojtík	220
KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)	T. Berkovec, J. Peška	222
LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Loučka, okr. Přerov)	A. Tajer	222
LEŠANY (okr. Prostějov)	P. Fojtík	223
MAŠOVICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	223
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	M. Přichystal	224
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	P. Kos	225
MOŘICE (okr. Prostějov)	M. Šmíd	225
OLMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	H. Dehnerová	225
OLŠANY U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)	M. Šmíd	225
OTNICE (okr. Vyškov)	M. Lečbych	226
PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)	M. Šmíd	226
RAJHRADICE (okr. Brno-venkov)	M. Přichystal	226
ŘEŠICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	227
SELOUTKY (okr. Prostějov)	M. Šmíd	227
ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)	M. Geisler	227
TULEŠICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	228
VĚMYSLICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	228
VEVERSKÁ BÍTÝŠKA (okr. Brno-venkov)	M. Kuča, Z. Schenk, K. Smíšek, J. Šlajsna	229
VÍTONICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	229
ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)	M. Šmíd	229

ENEOLIT

BRNO (k. ú. Bystrc, okr. Brno-město)	M. Kuča	231
HULÍN (okr. Přerov)	T. Berkovec, J. Peška	231
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	P. Kos, M. Přichystal	231
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	M. Geisler	232
IVANOVICE NA HANĚ (okr. Vyškov)	D. Parma	232
KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)	P. Fojtík	233
KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)	T. Berkovec, J. Peška	233

LEŠANY (okr. Prostějov)	P. Fojtík	233
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	P. Kos	233
NEZAMYSLICE (okr. Prostějov)	M. Šmíd	234
NĚMČÍČKY (okr. Znojmo)	M. Kuča, M. Vokáč	234
OLOMOUC (k. ú. Řepčín, okr. Olomouc)	M. Kalábek	234
OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	M. Kalábek	235
OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	J. Peška, F. Šrámek	235
OLOMUČANY (okr. Blansko)	A. Přichystal, M. Přichystal	236
PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)	M. Šmíd	236
SIVICE (okr. Brno-venkov)	M. Kuča, M. Vokáč	237
SLATINICE (okr. Olomouc)	H. Dehnerová	237
SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)	D. Parma	238
TROUBSKO (okr. Brno-venkov)	P. Kos	238
VESELÍČKO (okr. Přerov)	Z. Schenk	239
ZÁHLINICE (okr. Kroměříž)	J. Langová	239
DOBA BRONZOVÁ		
BRNO (k. ú. Slatina, okr. Brno-město)	M. Lečbych	241
ČELČICE (okr. Prostějov)	P. Fojtík	241
DAMBOŘICE (okr. Hodonín)	J. Šmerda	241
HNĚVOTÍN (okr. Olomouc)	M. Kalábek	242
HODONICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	242
HULÍN (okr. Přerov)	T. Berkovec, J. Peška	242
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	P. Kos, D. Parma	243
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	P. Kos	243
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	M. Geisler	243
CHARVÁTY (k. ú. Charváty, Čertoryje, Drahlov, okr. Olomouc)	V. Vránová	244
IVANOVICE NA HANĚ (okr. Vyškov)	D. Parma	244
KOBEŘICE (okr. Opava)	P. Stabrava	244
KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)	T. Berkovec, J. Peška	245
LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Loučka, okr. Přerov)	A. Tajer	245
LEŠANY (okr. Prostějov)	P. Fojtík	245
MIROSLAV (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	245
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	P. Kos	246
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	M. Přichystal	246
MORICE (okr. Prostějov)	M. Šmíd	246
OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	H. Dehnerová	247
OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	J. Peška, F. Šrámek	247
OLOMOUC (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	V. Vránová	248
OLOMOUC (k. ú. Řepčín, okr. Olomouc)	M. Kalábek	248
OTNICE (okr. Vyškov)	M. Lečbych	248
PODOLÍ (okr. Brno-venkov)	P. Kos	249
POHOŘELICE (okr. Břeclav)	P. Holub	249
PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)	M. Šmíd	249
PŘEROV (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	Z. Schenk	250
REŠICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	250
ŠUMICE (okr. Znojmo)	D. Parma	250
TĚŠETICE (okr. Olomouc)	M. Kalábek	251
TULEŠICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	251
VÍTONICE (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	251
VRCHOSLAVICE (okr. Prostějov)	T. Berkovec, J. Peška	251
ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)	M. Šmíd	252
ZNOJMO (okr. Znojmo)	Z. Čížmář	252
DOBA ŽELEZNÁ		
BRANKOVICE (okr. Vyškov)	D. Parma	255
BRNO (k. ú. Husovice, okr. Brno-město)	D. Parma	255
BRNO (k. ú. Ivanovice, okr. Brno-město)	M. Přichystal	255
ČELČICE (okr. Prostějov)	P. Fojtík	256
HRADEC NAD MORAVICÍ (okr. Opava)	P. Stabrava	257

HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	P. Kos, D. Parma	258
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	P. Kos	258
CHARVÁTY (okr. Olomouc)	V. Vránová	259
KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)	P. Fojtík	260
KRALICE NA HANÉ (okr. Prostějov)	M. Šmíd	260
KŘENOVICE (okr. Přerov)	Z. Schenk, M. Sedláčková	260
MODRÁ (okr. Uherské Hradště)	M. Vaškových	261
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	P. Kos	262
OHROZIM (okr. Prostějov)	P. Fojtík	262
OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	J. Peška, F. Šrámek	263
OTNICE (okr. Vyškov)	M. Lečbych	263
PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)	M. Šmíd	264
PŘEROV (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	Z. Schenk	264
PTENÍ (okr. Prostějov)	P. Fojtík	264
SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)	D. Parma	265
ZÁHLINICE (okr. Kromčříž)	J. Langová	265
ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)	M. Šmíd	266

DOBA ŘÍMSKÁ

BOŽICE (okr. Znojmo)	M. Vokáč, J. Jílek	267
BRANKOVICE (okr. Vyškov)	D. Parma	268
BRNO (k. ú. Ivanovice, okr. Brno-město)	M. Přichystal	268
DOBRČICE (okr. Přerov)	Z. Schenk	269
CHARVÁTY (k. ú. Drahlov, okr. Olomouc)	J. Vrána	269
KOSTELEČ NA HANĚ (okr. Prostějov)	M. Šmíd	269
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	P. Kos	269
OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	J. Peška, V. Vránová, F. Šrámek	270
OLOMOUC (k. ú. Slavonice, okr. Olomouc)	D. Parma	272
PŘEROV (k. ú. Dluhonice, okr. Přerov)	Z. Schenk	272
PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)	M. Šmíd	273
RAJHRADICE (okr. Brno-venkov)	M. Přichystal	273
SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)	D. Parma	274
TĚŠETICE (okr. Olomouc)	M. Kalábek	274
VRCHOSLAVICE (okr. Prostějov)	T. Berkovec, J. Peška	275
ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)	M. Šmíd	275

STŘEDOVĚK A NOVOVĚK

BEDŘICHOV (okr. Šumperk)	Z. Schenk	277
BRANKOVICE (okr. Vyškov)	D. Parma	277
BOLERADICE (okr. Břeclav)	J. Unger	278
BRNO (k. ú. Líšeň, okr. Brno-město)	M. Geisler	278
BRNO (k. ú. Slatina, okr. Brno-město)	M. Lečbych	278
BRNO (k. ú. Štýřice, okr. Brno-město)	P. Kos	279
BRUNTÁL (okr. Bruntál)	M. Kiecoň	279
ČELČICE (okr. Prostějov)	P. Fojtík	281
DAMBOŘICE (okr. Hodonín)	J. Šmerda	281
DIVÁKY (okr. Břeclav)	J. Unger	281
FRÝDEK-MÍSTEK (okr. Frýdek-Místek)	F. Kolář	281
HLUČÍN (okr. Opava)	H. Teryngerová	282
HODONÍN (okr. Hodonín)	J. Šmerda	283
HOLUBICE (okr. Vyškov)	D. Parma	283
HRADEC NAD MORAVICÍ (okr. Opava)	P. Stabrava	284
HRADEC NAD MORAVICÍ (okr. Opava)	M. Kiecoň	284
HROZNOVÁ LHOTA (okr. Hodonín)	D. Parma	285
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	M. Geisler	285
HUSTOPEČE (okr. Břeclav)	P. Kos	285
HUSTOPEČE (k. ú. Kurdějov, okr. Břeclav)	P. Kos	285
CHARVÁTY (okr. Olomouc)	V. Vránová	285
CHARVÁTY (k. ú. Drahlov, okr. Olomouc)	J. Vrána	285
JESENÍK (okr. Jeseník)	J. Vrána	286

KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)	P. Fojtík	286
KUNOVICE (okr. Uherské Hradště)	M. Vaškových	287
LELEKOVICE (okr. Brno-venkov)	J. Unger	288
LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Podhoří, okr. Přerov)	A. Tajer	288
LITOVEL (okr. Olomouc)	P. Šlězár	288
LITOVEL (okr. Olomouc)	K. Faltýnek, P. Šlězár	290
LITOVEL (okr. Olomouc)	K. Faltýnek, H. Dehnerová, P. Šlězár	291
LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Loučka, okr. Přerov)	A. Tajer	291
LOMNICE (k. ú. Brusná, okr. Blansko)	M. Přichystal	291
LOMNICE (okr. Blansko)	P. Holub	292
MIKULOV (okr. Břeclav)	P. Kubín	292
MODŘICE (okr. Brno-venkov)	R. Procházka	295
MOKRÁ-HORÁKOV (k. ú. Mokrý, okr. Brno-venkov)	P. Kos	295
NEZAMYSLICE (okr. Prostějov)	M. Šmíd	295
NOVÝ MALÍN (okr. Šumperk)	H. Dehnerová	295
OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	P. Večeřa	296
OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	H. Dehnerová	297
OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	R. Zatloukal, M. Živný	298
OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	R. Zatloukal	300
OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)	H. Dehnerová, P. Večeřa	301
OLOMOUC (okr. Olomouc)	J. Vrána	302
OLOMOUC (k. ú. Neředín, okr. Olomouc)	M. Kalábek	303
OLOMOUC (k. ú. Řepčín, okr. Olomouc)	M. Kalábek	303
OLOMOUC (k. ú. Slavonín, okr. Olomouc)	D. Parma	304
OPAVAL (k. ú. Opava-střed, okr. Opava)	M. Kiecoň	304
OPAVAL (k. ú. Opava-střed, okr. Opava)	M. Kiecoň, M. Zezula	305
OPAVAL (k. ú. Opava-střed, okr. Opava)	M. Kiecoň, F. Kolář, M. Zezula	306
OPAVAL (k. ú. Opava-střed, okr. Opava)	F. Kolář	307
OPAVAL (k. ú. Předměstí, okr. Opava)	F. Kolář, M. Zezula	307
OPAVAL (k. ú. Předměstí, okr. Opava)	M. Zezula	308
OSTRAVA (k. ú. Moravská Ostrava, okr. Ostrava)	M. Kiecoň	309
OSTRAVA (k. ú. Moravská Ostrava, okr. Ostrava)	F. Kolář	310
OSTRAVA (k. ú. Moravská Ostrava, okr. Ostrava)	F. Kolář, J. Střílková	311
PODOLÍ (okr. Brno-venkov)	P. Kos	312
POHOŘELICE (okr. Břeclav)	P. Holub	312
PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)	M. Šmíd	313
PŘEROV (okr. Přerov)	Z. Schenk	314
PTENÍ (okr. Prostějov)	P. Fojtík	314
REŠICE (okr. Znojmo)	Z. Čižmář	315
SLOPNÉ (okr. Zlín)	J. Langová	315
SUDOMĚŘICE (okr. Hodonín)	D. Parma	315
ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)	P. Kos	315
ŠTERNBERK (okr. Olomouc)	H. Dehnerová, J. Grégr	316
TĚŠETICE (okr. Olomouc)	M. Kalábek	316
UNIČOV (okr. Olomouc)	H. Dehnerová	316
VELKÁ BÍTEŠ (okr. Žďár nad Sázavou)	P. Holub, A. Zúbek	317
VELKÁ BÍTEŠ (okr. Žďár nad Sázavou)	P. Hejhal, P. Holub, P. Hrubý, A. Zúbek	317
VELKÝ TÝNEC (okr. Olomouc)	V. Vránová	317
VĚMYSLICE (okr. Znojmo)	Z. Čižmář	317
VESELÍ NA MORAVĚ (okr. Hodonín)	D. Parma	318
VÍTONICE (okr. Znojmo)	Z. Čižmář	318
ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)	M. Šmíd	318
ZNOJMO (okr. Znojmo)	Z. Čižmář	319
ZNOJMO (k. ú. Našiměřice, okr. Znojmo)	Z. Čižmář	321
ZNOJMO (k. ú. Oblekovic, okr. Znojmo)	Z. Čižmář	321
ŽDÁR NAD SÁZAVOU (okr. Žďár nad Sázavou)	J. Unger	321
ŽDÁR NAD SÁZAVOU (okr. Žďár nad Sázavou)	M. Geisler	321

ZPRÁVY O ČINNOSTI

J. Doležel	Činnost Archeologického ústavu AV ČR Brno v roce 2004	323
L. Poláček	50 let výzkumu v Mikulčicích	324
P. Škrdla	Jarošov II v kontextu paleolitického osídlení Uherskohradětska	328
L. Šebela	Jiří Pavelčík sedmdesátníkem	330

**PŘEHLED VÝZKUMŮ NA MORAVĚ A VE SLEZSKU
2004**

**OVERVIEW OF EXCAVATIONS IN MORAVIA AND SILESIA
2004**

**ÜBERSICHT DER GRABUNGEN IN MÄHREN UND
SCHLESIEN 2004**

NEOLIT

NEOLITHIC

NEOLITHIKUM

BRANKOVICE (okr. Vyškov)

„Kyniska“ (stavba průmyslové zóny). LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném výzkumu v ploše nově budované průmyslové zóny západně od obce byly mimo jiné (viz kapitoly Doba železná, Doba římská a stěhování národů, Středověk a novověk) zachyceny dva běžné sídlištní objekty kultury s lineární keramikou.

David Parma, ÚAPP Brno

Resumé

Brankovice (Bez. Vyškov). Kyniska (die neugebaute Industriezone). LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

BŘEZOLUPY (okr. Uherské Hradiště)

„Čertoryje“. MMK. Sídliště. Povrchový průzkum.

V rámci grantového projektu podporovaného GA AV ČR, č. B8001203, byly prováděny povrchové průzkumy se zaměřením na paleolitické osídlení regionu Uherskohradištska. Při vyhledávání a ověřování lokalit byla příležitostně identifikována často doposud neznámá postpaleolitická sídliště. O neolitickém sídlišti v Březolupích, v poloze „Čertoryje“ (s kótou 288,9 m), se ví po několik desetiletí, nebylo však nikdy dosud řádně zpracováno (Hrubý – nepublikovaný manuskript uložený v archivu AÚ AV ČR v Brně). Podle Hrubého popisu nebyl problém sídliště relokalizovat. Během několika povrchových sběrů v letech 2002–2004 byla získána reprezentativní a v několika aspektech pozoruhodná kolekce keramiky a štipané a broušené industrie, které bude věnována pozornost v této studii. Předběžně je publikována pouze drobná unikátní sekerka s vyrytým obrazcem na jejím povrchu (Kuča – Škrdla 2004, 122).

Na stejné ploše byla kromě intenzivního časné eneolitického osídlení zdokumentována i mladopaleolitická stanice aurignacienu (Škrdla ed. v tisku) a ojedinělý nález pozdně paleolitického/mezolitického artefaktu (viz kapitola Paleolit a mezolit).

Lokalita v poloze „Čertoryje“ (souřadnice WGS-84: 49°07,44' s. z. š. a 17°35,85' v. z. d.) je situována východně obce Březolupy. Řeka Břežnice vrchol obtéká ze západu a severozápadu a Zlámanecký potok z východu.

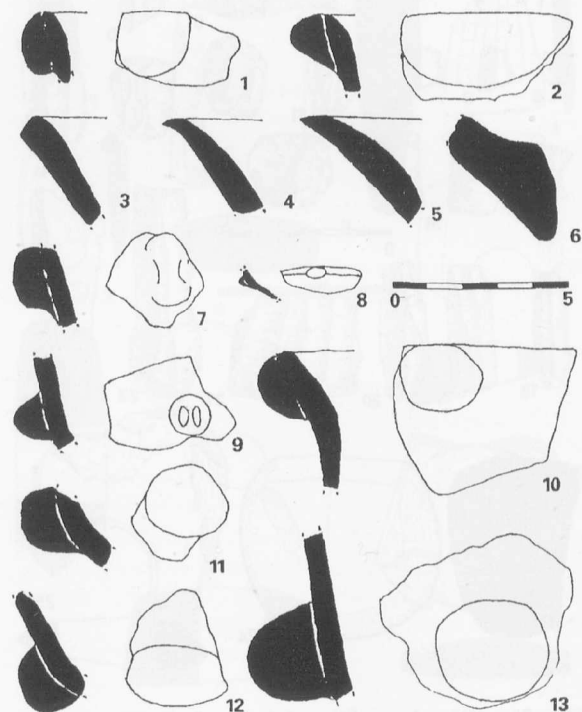
Vrchol kopce, na kterém je sídliště umístěno, nedovoľoval vytvoření větší akumulace pokryvných útvarů a rozvětralé skalní podloží vystupuje místy až na povrch. Skalní podloží je tvořeno jemnozrnnými pískovci flyšového pásma vnějších Kar-

pat. Na pískovcích je vyvinuta hnědá jílovitá půda zhusta obsahující drobné „bročky“, tvořené hydroxidy železa a manganu. V nižších partiích návrší je vytvořen pokryv svahových hlín plynule navazujících na nivní sedimenty údolí potoků.

Keramika

Keramický materiál z povrchových sběrů není příliš početný, ale je dostatečně reprezentativní. Je popsán pomocí numerického kódu MMK (Podborský – Kazdová – Košťufík – Weber 1977).

Keramický materiál je z velké části jemnozrnný, jen ojediněle ostřivo přesahuje velikost 1 mm. Tenkostěnné střepey jsou zhotoveny z jemně plavené hlíny. Barva výpalu přechází od nejběžnější oranžové přes šedou až po ojediněle černou. Vlivem zemědělské činnosti a půdních podmínek většina střepey utrpěla na povrchu a na původním zabarvení.

Obr. 1. Březolupy. Keramické zlomky hrnců, mís, mladší stupeň kultury s MMK.
Březolupy. Selected pottery fragments. Moravian painted ceramic culture, Phase II.

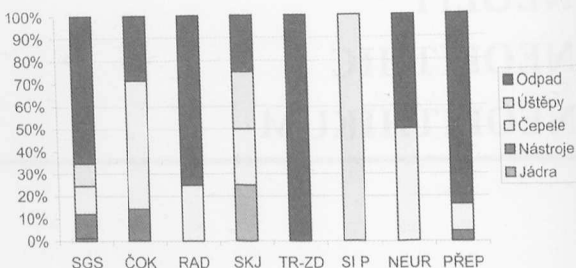
Získáno bylo několik okrajů. Převažují zaoblené z misek č. 2, z nichž jeden okraj se rozšiřuje v zesílení plecí. Malý soubor doplňuje kyjovitý okraj č. 1, dva hrotité okraje č. 4 (obr. 1:4, 5) a seříznutý okraj č. 7 (obr. 1:3).

Rozmanitější kolekci představuje plastická výzdoba. Nejčastěji je zastoupen drobný nevýrazný výčnělek (04; obr. 1:8), polokulovitý výčnělek (05; obr. 1:10, 11, 13) a výčnělek typu soví hlavičky (15; obr. 1:9). Méně početný je plochý výčnělek (18), umístěný vždy okraji č. 2 (obr. 1:1). V souboru se dále vyskytl vodorovně protáhlý výčnělek (14; obr. 1:12), méně obvyklá varianta jazykovitého výčnělku (obr. 1:2), protáhlé plné rohaté ucho (42; obr. 1:6) a stlačené rohaté ucho s otvorem (45).

Soubor doplňuje fragment mísy na nožce a nevýrazný zlomek naběračky s vybíhající tulejí.

Štípaná kamenná industrie

Z povrchových sběrů pochází 298 kusů štípané industrie (viz obr. 2). V surovinovém spektru (obr. 3) naprosto dominuje silicit z glacienních sedimentů (SGS) (70,8 %). Zbývající suroviny jsou zastoupeny jen ojediněle: čokoládový silicit (ČOK) (nad 2 %), radiolarit (RAD) a silicit krakovsko – čenstochovské jury (SKJ) (obojí pod 1,5 %) a stopově silicifikovaný pískovec (SIP) a rohovec typu Troubky-Zdislavice (TR-ZD) (obojí pod 0,5 %). Dva artefakty se nepodařilo exaktně určit (nad 0,5 %). Neobvykle velké množství přepálených artefaktů (22,5 %), ve srovnání s industriemi z dalších jihomo-

Obr. 3. Březolupy. Technologické skupiny kamenné štípané industrie podle použitých surovin. Březolupy. Technology by raw materials.

ravských sídlišť (Brno-Žebětín, Rešice, Těšetice-Kyjovice), svědčí o odlišném zacházení s kamennými artefakty na sídlišti v Březolupech.

Silicit z glacienních sedimentů podle M. Poláka (ústní informace, leden 2005) převažuje v dané oblasti spíše ve starším stupni MMK. Postupně sílí příliv SKJ, zde jen v nepatrném množství.

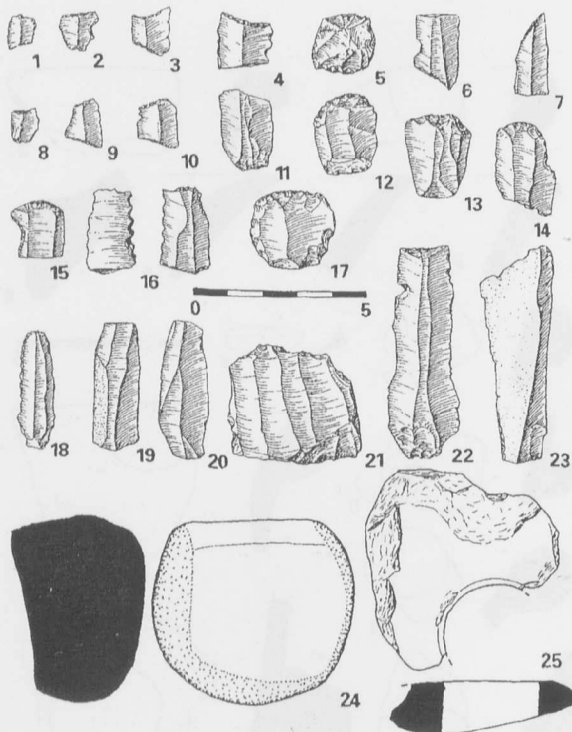
Překvapující skutečností je pouze stopový výskyt na místě vytěžených jader (pouze 1 %) a v kontrastu s tím početný výrobní odpad (necelých 68 %). Spotřebitelskou složku představují nástroje a čepelky (přes 23 %). Čokoládový silicit je ukázkou importované suroviny, která mohla být na sídliště distribuována ve formě polotovárů nebo hotových nástrojů; v naší kolekci je ze 7 kusů jeden nástroj a 4 čepelky.

V celém souboru je 28 nástrojů (9,39 %). Nejpočetnější z nich jsou škrabadla (11 ks; obr. 2:5, 12–15, 17), mezi kterými jsou zastoupena čepelová, nehtovitá, úštěpová, atypická a okrouhlá. Další početně zastoupenou skupinu představují retušované nebo opotřebované čepelky či čepelky (7 kusů, obr. 2:1–4, 6–11, 16, 18–20, 22, 23), mezi které řadíme srpové, s příčnou retuší, s pilkovitou retuší, s laterální retuší nebo s retuší vzniklou opotřebováním. S touto skupinou souvisí i série 7 krátkých trapéz, které ovšem řadíme mezi mikrolitické artefakty. Tyto artefakty mají četné analogie v mladém mezolitu (Svoboda ed. 2003) a ve starším stupni kultury s lineární keramikou (Matejičková 2002); v kontextu štípané kamenné industrie moravské malované keramiky byl tento typ artefaktu popsán zatím pouze ojediněle (např. Oliva 1984; Kuča – Kazdová – Přichystal v tisku). Funkční analýza tohoto typu a jeho chronologické vymezení by stálo za zvláštní studií. Po jednom kusu je zastoupeno drásadlo (obr. 2:17) a vrták.

Broušená kamenná industrie

Pro datování kolekce kamenné industrie je důležitý fakt, že zde nebyly zaznamenány žádné, ba ani ojedinělé pozůstatky jiných pravěkých kultur.

Kolekci broušené kamenné industrie tvoří celkem 14 ks, z ostatní kamenné industrie je pak zastoupen pouze otloukač z valounu hrubozrnného granitu (obr. 2:24). V souboru broušené kamenné industrie převažují vrtané předměty (7 ks) nad sekerkami a klínky (6 ks), což je již neolitický trend související zřejmě s vymizením kopytovitých klínů a jejich nahrazováním sekeromlaty. Celá kolekce je zachována ve víceméně fragmentárním stavu, zcela zachován není jediný nástroj, pouze dvě nejmenší sekerky jsou jen slabě poškozeny v týlu.

Obr. 2. Březolupy. Štípané industrie (1–23), otloukač z granitu (24) a zlomek vrtaného nástroje z kultury s MMK.

Březolupy. Chipped industry (1–23), a granite hammerstone (24), and a fragment of drilled tool.

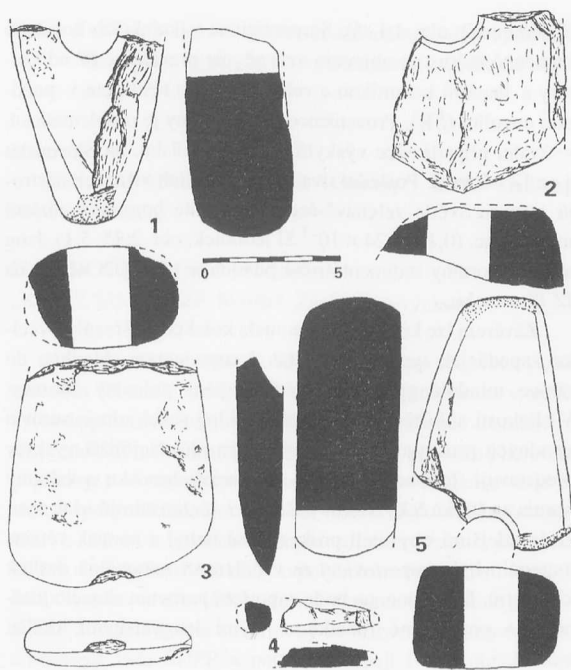

Z vrtaných artefaktů jsou zastoupeny zejména středně velké trojúhelné sekeromlaty, ale dva zlomky prozrazují původ z velkých masivních mlatů. Dva z poloviny zachované sekeromlaty byly pak druhotně využity jako otloukače (obr. 2:25, 4:2). V prvním případě je obitý jeden pól, ve druhém případě oba póly. Sekerky jsou spíše menšího formátu a dva exempláře jsou dokonce miniaturního tvaru (obr. 5:2, 4). Jedna z nich má na svém povrchu vyrytou mřížku, o čemž se referovalo již dříve (Kuča – Škrdla 2004, 122). Podobné vyryté rýžky a ornamenty známe i z dalších neolitických i eneolitických broušených artefaktů z JZ Moravy (Košťufík a kol. 1986). Je to jednak lengyelská sekerka s vyrytým křížkem z Třebíče, dále masivní eneolitická sekerka s klikatkou na boku z Ohrazenic (okr. Třebíč) a konečně známý zlomek lengyelské sekerky s vyrytým obrazem komety („hromový klín“) ze Lhánic (okr. Třebíč).

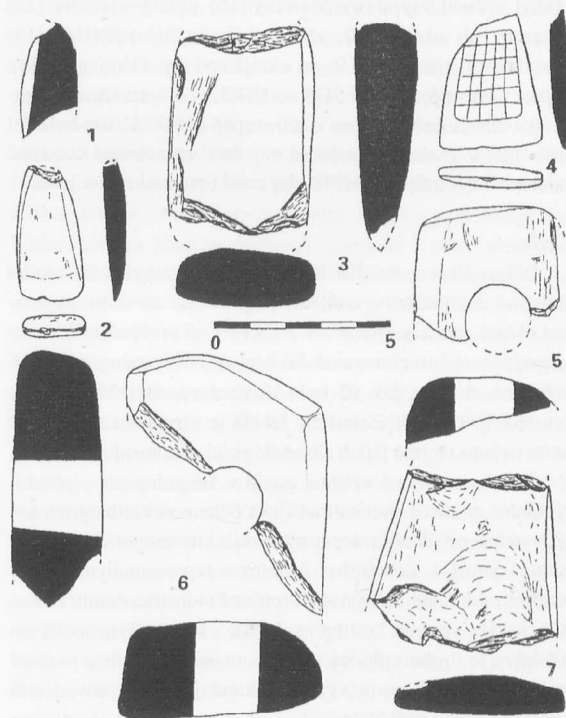
Vzdálenější, ale přesnější analogii tohoto vzoru je možné nalézt v Turecku (Özdodan – Basgelen, 1999; 76:32 – lokalita Cager Höyük). Ještě vzdálenější analogie jsou známy z Austrálie, kde v nástěnném umění např. v Carnavorn Gorge jsou interpretovány jako síť či košíky.

Naopak jen jediná široká sekera s odlomeným týlem mírně přesahuje běžnou velikost tohoto typu artefaktů (obr. 4:3). Tvar sekerek je obdélný (1 ks), ale převážně trapézovitý se zúženým týlem (4 ks). Žádná z nich pak nemá v příčném průřezu planokvexní profil, naopak všechny mají oválný až obdélný příčný průřez typický pro artefakty z mladšího stupně kultury s MMK. Na sekerkách je pravidelně nejvíce poškozen týl (vždy odlomený). Pouze středovou částí je zachován drobný klínek se zaobleně čtvercovým příčným průřezem (obr. 4:4). Opět jde o předmět vyskytující se až s vystoupením lengyelského okruhu.

Za suroviny sloužily zdejšími neolitickými obyvateli materiály importované z větších vzdáleností. Z prostředí Brněnské kotliny (zdroj je 70–80 km daleko k západu) pochází chloritické zelené břidlice z výskytů v meobrazitové zóně brněnského masivu u Želešic. Jsou význačně vysokou magnetickou susceptibilitou (zlomek sekeromlatu z „Čertoryjí“ dosahuje hodnoty $5,61 \times 10^{-3}$ SI jednotek) a vysokou kvalitou. V Březolupích byly doloženy ve 3 případech (sekeromlat, drobná sekerka, klínek; obr. 4:4, 5:4–5). Nejspíše ze stejného výskytu jsou i amfibolické zelené břidlice tmavě šedo-zelené barvy s nízkými i velmi vysokými hodnotami magnetické susceptibilitu pohybuujícími se v rozmezí $0,08$ – $17,5 \times 10^{-3}$ SI jednotek (3 sekerky – obr. 4:3, 5:2–3). Jediný zlomek mlatu je vyroben z kvalitní masivní skvrnitě horniny – amfibolického dioritu ze zdrojů v okolí Brněnské přehrady ($1,32 \times 10^{-3}$ SI jednotek; obr. 4:2). Část trapézovité sekerky je zhotovena z tmavě šedého materiálu s nízkou magn. susc. ($0,17 \times 10^{-3}$ SI jednotek; obr. 5:7). Jde o jemný jílovec až jílovitou břidlici z prostoru kulmu snad ze střední Moravy (Maleník, Nízký Jeseník). Týlová partie sekeromlatu reprezentuje běžně využívanou surovinu pro výrobu broušené kamenné industrie – aktinoliticko-amfibolickou zelenou břidlici snad z významných výskytů v severních Čechách (Jistebsko) (obr. 5:6). Zajímavé je, že má mírně zvýšenou magn. susceptibilitu s hodnotou $1,39 \times 10^{-3}$ SI jednotek. Z velkých vzdáleností byly importovány 2 poloviny sekeromlatů, na jejichž výrobu se použila bělavá, jemně vláknitá hornina – snad tremolilit ($0,77 \times 10^{-3}$ SI jednotek) a podobný materiál – patinovaný serpentinit ($40,4 \times 10^{-3}$

Obr. 4. Březolupy. Broušená kamenná industrie z kultury s MMK. 1 – hadec, 2 – amfibolický diorit, 3 – amfibolická zelená břidlice, 4 – zelená břidlice typu Želešice, 5 – tremolilit? Březolupy. Selected polished stone artifacts.

Obr. 5. Březolupy. Broušená kamenná industrie z kultury s MMK. 2–3 – amfibolická zelená břidlice, 4–5 – zelená břidlice typu Želešice, 6 – aktinoliticko-amfibolická zelená břidlice, 7 jílovec. Březolupy. Selected polished stone artifacts.

SI jednotek!; obr. 4:1, 5). Serpentin se v kolekcích broušené kamenné industrie objevuje vzácně, ale pravidelně již od kultury s lineární keramikou a velké oblibě se těšil poté v pozdním eneolitu (ŠK). Provenience této suroviny je problematická, v úvahu připadá více výskytů v jižním Polsku, na Slovensku a na JZ Moravě. Poslední dva zlomky větších vrтанých nástrojů jsou ze světle zelenavě-šedavé skvrnitě horniny s nízkou magn. susc. (0,17–0,24 × 10⁻³ SI jednotek; obr. 2:25, 5:1). Jsou to snad horniny sedimentárního původu z možných zdrojů na JZ Slovensku.

Závěrem lze konstatovat, že malá kolekce z Březolup vcelku zapadá jak typologickou, tak i surovinovou skladbou do rámce mladolengyelského osídlení jižní poloviny Moravy. V blízkosti sídliště se nenacházely žádné velké zdroje surovin vhodných pro výrobu broušených nástrojů. Nejbližší výskyty představují třetihorní andezity na Uherskobrodsku a valouny hornin ze štěrku řeky Moravy. Žádný z těchto zdrojů však využíván zdejšími obyvateli prokazatelně nebyl a naopak většina materiálu byla importována ze vzdálenosti minimálně desítek kilometrů. Do budoucna bude zapotřebí porovnat situaci zjištěnou na popisované lokalitě s jinými lengyelskými sídlišti v okolí.

Chronologie

Datování bylo provedeno především na základě keramiky. Ta nese charakteristické znaky mladšího stupně kultury s MMK, což koresponduje s dosavadním poznáním oblasti Uherskohradištska v tomto období (Vaškových 2001, 69). Dokládá to zesílení plecí při okraji č. 2 z misky, dále vyšší výskyt výčnělků typu sovi hlavičky (15), plochý výčnělek (18) posazený při okraji č. 2, vodorovně protáhlý výčnělek (14) a jazykovitý výčnělek (10) na okraji nádoby. Datujeme takto soubor i přes převažující SGS nad SKJ, v oblasti Uherskohradištska relevantní spíše pro starší stupeň MMK. Zatím bohužel neexistuje v regionu dostatečné množství zpracované kamenné industrie, ve studiích o MMK doposud poněkud opomíjené.

Závěr

Oblast Uherskohradištska je z hlediska mladoneolitického až časně eneolitického osídlení považována za velmi zajímavou oblast, která je specifická a odlišná od přehlednější a více v současnosti prozkoumané JZ Moravy. Nevztahují se na ni zavedené modely, jak již bylo dříve uvedeno (Vaškových – Pavelčík 1999, 172). Zahuštění lokalit je v regionu značné, ale zatím nejsou zřejmé jejich chronologické a kulturní souvislosti.

Časně eneolitická výšinná osada v Březolupech v severovýchodní oblasti Uherskohradištska během několika povrchových sběrů podhalila nepatrný, avšak interesantní zbytek ze svého tajemství. Získán byl početný a reprezentativní soubor keramiky a kamenné štipané a broušené industrie, datující lokalitu do II. stupně kultury s MMK. Ojedinelým nálezem v kolekci je drobná plochá sekerka ze zelené břidlice nesoucí na hřbetní straně rytou výzdobu, která je svým provedením v našich zemích unikátem.

Martin Kuča, Milan Vokáč, FF MU Brno
Petr Škrdla, AÚ AV ČR

Literatura

- Košťufík, P. – Kovárník, J. – Měřínský, Z. – Oliva, M. 1986: Pravek Třebíčska. Brno.
- Kuča, M. – Kazdová, E. – Přichystal, A. v tisku: Sídliště kultury s moravskou malovanou keramikou staršího stupně v Brně-Žebětíně. Poznámky k fázi Ib kultury s MMK v brněnské kotlině. Pravek NŘ 13/2003.
- Kuča, M. – Škrdla, P. 2004: Březolupy (okr. Uherské Hradiště). PV 45 (2003), 122.
- Matejčucová, I. 2002: Štipaná kamenná industrie z pohřebiště v „Široké u lesa“. In: V. Podborský (ed.): Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě. Brno, 217–234.
- Oliva, M. 1984: Typologické, chronologické a sociální aspekty štipané industrie. In: E. Kazdová, Těšetice-Kyjovice I. Starší stupeň kultury s moravskou malovanou keramikou. Brno, 212–231.
- Özdoğan, M. – Basgelen, N. (ed.) 1999: Neolithic in Turkey. The cradle of Civilization. Istanbul
- Podborský, V. – Kazdová, E. – Košťufík, P. – Weber, Z. 1977: Numerický kód MMK. Brno.
- Přichystal, A. 2000: Stone raw materials of Neolithic – Aeneolithic polished artefacts in the Czech Republic: The present state of Knowledge. Krystalinikum 26, 119–136.
- Salaš, M. 1986: Kamenná broušená industrie z neolitického sídliště u Těšetice-Kyjovic, SPFFBU E 31, 2–46.
- Svoboda, J. A. ed. 2003: Mezolit severních Čech. Dolnověstonické studie 9, Brno.
- Škrdla, P. v tisku: The Upper Paleolithic on the Middle Course of the Morava River. Dolnověstonické studie 13.
- Vaškových, M. 2001: K poznání kultury s moravskou malovanou keramikou a počátkům eneolitu na Uherskohradištsku. Slovácko XLIII, 57–72.
- Vaškových, M. – Pavelčík, J. 1999: Poznámky k vývoji neolitu a eneolitu na jihovýchodní Moravě. SPFFBU M 4, 167–177.

Resumé

Březolupy (Uherské Hradiště district)

The Neolithic site of Březolupy-Čertoryje was reidentified (the site was already known to V. Hrubý) during surface survey. The collected assemblage consists of many distinctive pottery fragments, supplemented by rich chipped and polished stone industry.

The collection of pottery fragments shows characteristic features of the upper phase of the Moravian Painted Culture, as documented by bowls with thicker section of wall below rim, rims variability, and frequent owl's head-type boss, flat boss, horizontally extended boss, and tongue/like boss. The ceramic mass is fine-grained, with grain dimension up to 1 mm.

The collection of chipped artifacts consists of 297 items. The prevailing raw material is erratic flint supplemented by several pieces of chocolate-type flint, radiolarite, Kraków-Czestochowa Jurassic flint, Troubky/Zdislavice-type chert, and silicified sandstone. The significant number of artifacts show traces of fire. While cores are almost missing, the debitage and used items are abundant.

The collection of polished stone industry consists of 14 items. The drilled artifacts oversize axes (all fragmentary). Two items were reutilized as hammerstones. On the surface of one

axe is carved grid-like symbol. The raw materials are relatively varied, what indicate contacts with Brno area, middle Moravia, north Bohemia and southwestern Slovakia,

BUKOVANY (okr. Olomouc).

„Ohrady“, „U hájku“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Záchranný archeologický výzkum byl vyvolán stavbou rodinného domu na pozemku (par. č. 1287), který leží na katastrálním území obce Bukovany (okr. Olomouc). Záchranný výzkum proběhl ve dnech 19. 3.–30. 3. 2004, tj. před zahájením stavby rodinného domu. Identifikace lokality na mapě ZM ČR (1 : 10 000) – číslo listu 25-11-11 – s následujícími body 35:108; 39:108; 33:114; 37:116. Vzdálenosti jsou uvedeny v milimetrech od jižní (J) a západní (Z) sekční čáry.

Výzkumná plocha byla ohraničena z jihu silnicí. Východní, západní i severní hranici tvořily sousední parcely. Povrch parcely před zahájením výzkumu pokrýval travnatý porost a vzrostlé ovocné stromy. Výzkumná plocha se rozkládala na svažitém terénu, jenž se sklání směrem k obci od severu z 295,00 m n. m. k JZ na 197,69 m n. m. (severní okraj obce).

Obec Bukovany leží na rozhraní dvou podcelků Nížkého Jeseníku, totiž Domašovské vrchoviny a Tršické pahorkatiny. Zároveň leží Bukovany na okraji Hornomoravského úvalu, jehož povrch je tvořen sprašovými návěji eolického původu kvartérního stáří. Po skrývce ornice měla výzkumná plocha půdorys mnohoúhelníku, který měl maximální rozměry 17,50 × 13,80 metru. V průběhu výzkumu bylo prozkoumáno čtrnáct zahloubených objektů. Většinu z nich lze na základě nalezených artefaktů datovat do období mladší doby kamenné, přesněji do mladšího stupně kultury s lineární keramikou (objekty 117, 119, 121 až 130). Zkoumané objekty 118 a 120 lze datovat bohužel pouze rámcově do pravěkého období, neboť jejich zásyp neobsahoval žádný archeologický materiál.

Tento záchranný výzkum navazuje na záchranné výzkumy provedené na katastrálním území obce Bukovany (trať Ohrady) v roce 2002 (Vrána 2003, 21–28; Dehnerová – Faltýnek 2003, 83–84) a v roce 2003 (Vrána 2004). V průběhu roku 2004 došlo na této lokalitě také k archeologickému dozoru, který byl proveden bezprostředně po skrývkách ornice před zahájením stavby rodinných domů na p. č. 1270, 1301, 1305. Ve všech případech s negativním výsledkem. V obci Bukovany v trati „U hájku“ byl také 5. 11. 2004 proveden archeologický dozor při skrývce ornice před stavbou rodinného domu na pozemku p. č. 9/13 – také zde s negativním výsledkem.

Jakub Vrána, AC Olomouc

Literatura

- Dehnerová H. – Faltýnek K. 2003: Bukovany. In: Výroční zpráva za rok 2002. Státní památkový ústav v Olomouci, Olomouc, 83–84.
- Demek J. – Novák V. 1992: Neživá příroda. Brno.
- Vrána J. 2002: Nálezová zpráva z archeologického výzkumu, Bukovany, archiv AC Olomouc, č. j. 120/03.
- Vrána J. 2003: Záchranný archeologický výzkum sídliště lidu kultury s volutovou (lineární) keramikou v Bukovanech (o. Olomouc). In: II. Sborník Muzea středního Posázaví v Ratajích nad Sázavou a Archeologické společnosti Západočeské university v Plzni, Praha, 21–28.

Vrána J. 2004: Nálezová zpráva z archeologického výzkumu, Bukovany, výstavba rodinného domu, archiv AC Olomouc, č. j. 142/04.

Resumé

Bukovany (Bez. Olomouc). „Ohrady“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

DAMBOŘICE (okr. Hodonín)

„Kluče“. MMK, KZP. Sídliště. Záchranný výzkum.

Během měsíce srpna a září 2004 provedlo Masarykovo muzeum Hodonín záchranný archeologický výzkum v místě výstavby spojovacích plynovodů na katastru obce Dambořice. Již předchází provedené povrchové sběry v prostoru plánované pokládky, a to zejména v jejím počátečním úseku severně od obce v poloze Kluče, na úpatí mírného svahu obráceného směrem k JZ a k potoku Salajka v nadmořské výšce cca 230 m n. m., přinesly doklady o polykulturním osídlení v pravěku i o raném středověku ve formě fragmentů keramiky MMK a KZP a hlavně kultur starší doby bronzové – kultury únětické a velatické fáze SDPP a poněkud řídkěji i středohradištního období. Nedaleko od tohoto úseku byly na sprašové terase levého břehu potoka při výkopu produktovodu v roce 2002 zachyceny 4 objekty velatické fáze SDPP, které spolu s dalšími 3 kulturně nestratifikovatelnými objekty překrývala kulturní vrstva s nálezy střepů kultury s MMK a velatické fáze SDPP. Další, o něco vzdálenější pravěké sídliště leželo na vedlejším, o poznání ostřejším svahu kopce Vysoká cca 300 m směrem na SZ, což doložil objev zlomku neolitického broušeného nástroje a 3 sídlištních objektů horákovské kultury při výstavbě sběrného naftového střediska v roce 1996. Vzhledem k těmto skutečnostem byl po dohodě s objednatelem ještě před zahájením výkopu rýhy pro plynovod v prostoru koncentrace povrchových nálezů proveden předstihový výzkum pomocí několika na sebe navazujících sond o šířce 2 m a celkové délce 170 m, kdy se již po skrývce orníční vrstvy a postupném odebrání dalšího půdního sloupce podařilo i přes nepříznivé chromatické podmínky zachytit v černé kulturní vrstvě s mocností 0,40–1,20 m objekt kultury s MMK a také další pro absenci výraznějších nálezů kulturně nezařaditelný objekt. Následným začištěním sprašového podloží bylo odhaleno dalších 7 objektů, z nichž jeden, podle celkového tvaru zřejmě hliník, patřil kultuře s MMK. Poloha zjištěných pozitivních archeologických situací na ZM ČR 1 : 10 000, kladový list 24-43-24 je určena úsečkou mezi body v souřadnicích 380/320 mm a 385/305 mm od Z/J s. č. Stavební práce pokračovaly v měsíci listopadu a na počátku prosince rozšířením stávající panelové pracovní plochy pro vrt situované o něco výše na svahu v nadmořské výšce cca 240 m n. m. asi 100 m směrem na JV od středu úseku zachycených sídlištních objektů. Tato archeologicky zdokumentovaná další část lokality je na ZM ČR 1 : 10 000, mapový list 24-43-24, vymezena prostorem o velikosti cca 2 mm od středu bodu 375/330 mm od Z/J s. č. Podobným metodickým postupem jako při předcházejícím odkryvu se po eliminaci ornice při odstraňování tmavé nadložní vrstvy, jejíž mocnost narůstala s klesáním svahu od 0,30 do 1,10 m, postupně objevilo několik shluků keramických torz i celých nádob, z nichž 1 náležel kultuře s MMK, a díky superpozici s vrstvou k sobě seskládaných plochých pískovců

a kousků mazanice tvořil zřejmě součást nadzemního sídelního objektu. Dřívější předpoklad o nevhodnosti širšího prostoru svahu k pravěkému osídlení, jehož jádro mělo ležet severněji, nebyl potvrzen, naopak je možné považovat za prokázané, že celá poloha poskytovala v pravěku i v raném středověku ideální podmínky k sídlištní aktivitě, ba navíc mohla plnit i strategickou funkci při ochraně okolní krajiny v podhůří Ždánického lesa jako přirozené hranice mezi jižní a střední částí Moravy.

Jaromír Šmerda, Masarykovo muzeum v Hodoníně

Resumé

Dambořice (Bez. Hodonín). „Kluče“. MÖG, Glockenbecherkultur. Siedlung, Rettungsgrabung.

HROZNOVÁ LHOTA (okr. Hodonín)

„U vodojemu“. LnK. Sídlíště. Záchraný výzkum.

Záchraný archeologický výzkum v trase inženýrských sítí pro nově budované rodinné domky proběhl v březnu až květnu 2004. Lokalita se nachází severně od intravilánu obce, za hřbitovem. Ve vyhloubených rýhách byly dokumentovány celkem 31 zahloubených jam, většinou novověkého stáří (viz kapitola Středověk a novověk); čtyři z nich s výrazně humózním zásympem představují sídlištní objekty kultury s lineární keramikou, u dalších tří nelze pravěké stáří vyloučit.

David Parma, ÚAPP Brno

Resumé

Hroznová Lhota (Bez. Hodonín). „U vodojemu“. LBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

CHUDČICE (okr. Brno-venkov)

„U dubu“. LnK, VpK. Sídlíště. Povrchový průzkum.

Autorům příspěvku se v podzimních měsících roku 2004 podařilo povrchovým průzkumem objevit nové neolitické sídliště v poloze „U dubu“, 350 m západně od zemědělského družstva v Chudčicích. Lokalita je situována ve sníženině u severně protékajícího Chudčického potoka na menší sprásové návěži s východním sklonem v nadmořské výšce 288–296 m n. m.

Ze sběru pochází soubor keramiky a kamenných artefaktů, tzv. štípané a broušené industrie, který můžeme zařadit jednak do období kultury s lineární keramikou (LnK) a jednak do kultury s vypíchanou keramikou (VpK). Keramiky je nevýrazná, její bahnitě keramické těsto obsahuje charakteristickou organickou příměs. Tvarově je rozpoznatelný okraj z kulovité misky a fragment ucha. Sídlíště LnK spadá do hustého řetězce lokalit této kultury ve spodní části Boskovické brázdy, bližší chronologické určení lokality však zatím není možné. Jeden drobný keramický fragment patří kultuře s VpK. Jedná se o drobný tenký stěp s patrnou řadou vpichů. Nejbližší prokazatelné osídlení kulturou s vypíchanou keramikou III. stupně pochází z ojedinělých nálezů keramiky v trati „Dlouhé díly“ u Veverských Knínic (Doležel 1997, 124–125 a nově sběry M. Kučí), ležící rovněž v Boskovické brázdě asi 7 km jižněji.

Charakter štípané industrie (ŠI) je výrazně drobnotvarý, což je pravděpodobně způsobeno dlouhodobou mělkou orbou. Doposud se podařilo shromáždit 25 ks ŠI. V surovinovém spektru převažují rohovce typu Krumlovský les, varieta I a II (početně v poměru 6:11). Výrazně je zastoupen rohovec typu Olomučany (5 ks). V ojedinělém zastoupení se objevila čepel ze silicitu z glacienních sedimentů. Spornější je úštěp z křemence či rohovcové brekcie a čepelový úštěp z rohovce typu Krumlovský les II či z křídového spongiového rohovce. Dva kusy tvoří škrabadla: oboustranné a poškozené úštěpové (Krumlovský les II, typ Olomučany), dvě vytěžená úštěpová jádra (patinovaný Krumlovský les I a rovněž Krumlovský les II), 6 čepelí, zbytek tvoří početné úštěpky a odpad.

Broušenou industrií reprezentuje polotovar ploché sekerky o délce 7,2 cm s ostřím zabroušeným kolmo vůči hřbetu nástroje. Artefakt je vyroben z chloritické břidlice želešické provenience a domníváme se, že mohl být užíván i v této formě jako polotovar určený k distribuci (za podnětné informace děkujeme M. Vokáčovi). Prozatím zde byly provedeny povrchové sběry na nedostatečně kultivovaném poli, proto bude povrchový průzkum pokračovat i nadále.

„U Bítýšky“. Neolit – doba bronzová?. Povrchový průzkum.

Přibližně 200 m jihozápadně od popisované neolitické lokality, v polní trati „U Bítýšky“, na západním úbočí výrazné vyvýšeniny 320,5 m, se rýsuje několik tmavších ploch indikujících pravděpodobně místa pravěkých objektů. Plošina se nachází v nadmořské výšce 290 m n. m. Z jednoho takového místa pochází kus mazanice, nevýrazný pravěký stěp a silicitový úštěp z rohovce typu Krumlovský les II. Datace lokality je zatím nejistá, předběžně uvažujeme o osídlení z rozmezí období od neolitu po dobu bronzovou.

Martin Kuča, Josef Kovář, FF MU Brno

Literatura

Belcredi, L. a kol. 1989: Archeologické lokality a nálezy okrese Brno-venkov. Brno.

Doležel, J. 1997: Veverské Knínice (okr. Brno-venkov). PV 1993–1994, 124–125.

Resumé

Chudčice (Bez. Brno-venkov). „U dubu“. LBK. StBK. Siedlung, Oberflächensammlung.

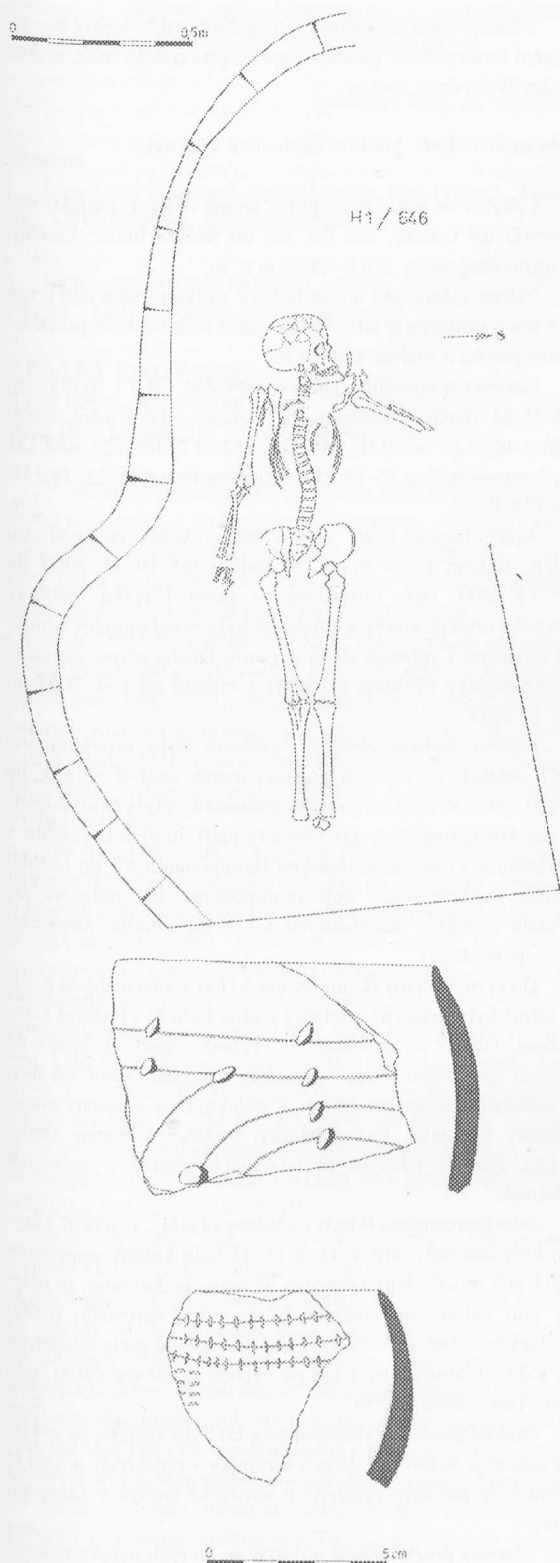
Chudčice (Bez. Brno-venkov). „U Bítýšky“. Neolithikum-Bronzezeit. Siedlung (?). Oberflächensammlung.

KRALICE NA HANĚ (okr. Prostějov)

„Kralický háj“. LnK (IIb, III), MMK (fáze IIa – Lengyel II). Sídlíště, pohřeb na sídlíšti. Záchraný výzkum.

Ve dnech 22. 10.–8. 11. 2004 proběhl záchraný archeologický výzkum související s rozšířením Průmyslové zóny města Prostějova, na parc. č. 341/2 a 342/1, k.ú. Kralice na Hané. Celkem bylo prozkoumáno a zdokumentováno 429 archeologických objektů a situací. V těsné blízkosti místa výzkumu bylo již dříve realizováno několik rozsáhlých plošných odkryvů, a to až už při stavbě logistického centra společnosti HOPI, s. r. o.

Obr. 6. Kralice na Hané. Uložení lidského skeletu v jámě šáreckého stupně kultury s keramikou lineární (obj. 646) s výběrem keramiky. Kralice na Hané. Lage des Menschenskelettes in der Grube der Šárka-Stufe der Linearbandkeramik (Obj. 646) mit dem Auswahl der Keramik.

(Šmíd 2004a) či sídla firmy Buderus (Šmíd 2004b), které poukázaly na velmi výrazné pravěké a raně historické osídlení v prostoru tzv. „Kralického háje“, tj. průmyslové zóny města Prostějova.

Území s archeologickými nálezy se nachází v prostoru Romžské nivy (Demek a kol. 1987, 438), která je součástí Prostějovské pahorkatiny (ibid., 421). Ta tvoří západní část Hornomoravského úvalu (ibid., 202). Místo výzkumu je pak situováno na pravém břehu říčky Valové, 750 m jižním směrem od soutoku Romže s Hloučelou a jeho nadmořská výška se pohybuje kolem 210 m. Na ZM ČR 1 : 10 000, list 24-24-13, výzkum najdeme v okolí bodu určeného souřadnicemi 153 mm od Z s. č. a 363 mm od J s. č.

Převážná část zkoumaných objektů patří sídlišti nejmladšího vývojového úseku kultury s keramikou lineární, kdy již značná část materiálu nese výrazné projevy železovské skupiny a šáreckého stupně (podle Čižmář 1998) – mimo běžných jam byly zachyceny i stopy nadzemních staveb kůlové konstrukce a řada pecí. Zvláštní postavení zde náleží lidskému pohřbu uloženému v jednom z odkrytých sídlištních objektů (obj. 646 – obr. 6; III. fáze LnK, tj. šárecký typ), který je zřejmě chronologicky nejmladším nálezem tohoto druhu z geografického prostoru Moravy (cf. Čižmář – Geislerová 1998; Čižmář – Procházková 1999, 47). Prokopaná část osady nejstarších zemědělců poskytla nejen bohatou kolekci keramiky, štípané, broušené a kostěné industrie, ale například též dva zlomky spondylových šperků.

Za spíše „epizodní“ můžeme označit osídlení polohy kulturou s moravskou malovanou. Tě bezpečně náleží pouze tři ze zkoumaných objektů (obj. 632, 796, 1618) a řada keramických zlomků tvořících intruzi v objektech z následných etap dosti intenzivního osídlení této polykulturní lokality.

Pavel Fojtik, ÚAPP Brno

Literatura

- Čižmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (Poznámky k vývoji výzdobného stylu). Acta Mus. Moravia, Sci. soc. 83, 105–139, Brno.
- Čižmář, Z. – Geislerová, K. 1998: Pohřby v jámách na sídlišti kultury s lineární keramikou v Žádovicích, okr. Hodonín. Příspěvek k poznání pohřebního ritu nejstarších zemědělců na Moravě. Pravěk NŘ 6, 39–75, Brno.
- Čižmář, Z. – Procházková, P. 1999: Sídliště mladšího stupně kultury s lineární keramikou v Prostějově-Držovicích. Otázky neolitu a eneolitu našich krajín 1998, 45–73, Nitra.
- Demek, J. a kol. 1987: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Praha.
- Šmíd, M. 2004a: Kralice na Hané (okr. Prostějov). PV 45 (2003), 126–127, Brno.
- Šmíd, M. 2004b: Kralice na Hané (okr. Prostějov). PV 45 (2003), 169–170, Brno.

Resumé

Kralice na Hané (Bez. Prostějov). „Kralický háj“. LBK (Phase IIb u. III), MBK (Phase IIa – Lengyel II). Siedlung, Bestattung in der Siedlung. Rettungsgrabung.

KROMĚŘÍŽ (okr. Kroměříž)

„Újezd u svatého Františka“. LnK, MMK/KNP. Sídliště, pohřebiště. „Tellova“ lokalita. Záchraný výzkum.

Archeologické centrum Olomouc provedlo v období září 2003 – květen 2004 záchraný archeologický průzkum na trase dálnice D1 stavbě 0134.3 v kilometrů 61,0–61,4 km. Polykulturní lokalita – Kroměříž „Újezd u svatého Františka“ je na mapě ZM ČR 1 : 10 000 listu č. 25-31-06 identifikována těmito koordináty: 291:165; 324:150; 334:136; 320:132; 305:141 a 280:150 mm od Z:J sekční čáry. Lokalita se nachází na terase, která je součástí svahu kopce Barbořina (256,2 m n. m.) orientovaného JV směrem. Terasa bezprostředně navazuje na rozsáhlou pravobřežní nivu řeky Moravy (dnes se její tok nachází cca 300 m S směrem od lokality). Na ploše o rozloze 14 ha bylo dokumentováno 380 pravěkých objektů a 4 žárové hroby. Kopec Barbořina je tvořen třetihorními sedimenty – jíly a v sekundární pozici uloženými středně velkými valouny kamenů. Nad nimi se nachází až 0,20 m mocná vrstva čtvrtohorních sprašových půd. Celé to překrývá 0,50 m mocná orníční vrstva. Kultura s lineární keramikou – sídelní okrsek: objekty sídelního charakteru zachyceny na terase orientované J směrem v nadmořské výšce 200 m n. m. Zachycené objekty mají vztah k sídlišti této kultury, které bylo zjištěno v sousední trati „Běldlo“.

Tomáš Berkovec, Jaroslav Peška, AC Olomouc

Resumé

Kroměříž (Bez. Kroměříž). „Újezd u svatého Františka“. LBK, MBK/TBK. Siedlung, „Tell“ u. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

LIPNÍK NAD BEČVOU (k. ú. Loučka, okr. Přerov)

„Padělký“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V červenci roku 2004 byl zahájen záchraný archeologický výzkum na úseku dálnice D47 z Lipníku nad Bečvou do Ostravy, a to na lokalitě Lipník nad Bečvou – Loučka, trať „Padělký“. Záchraná akce je pokračováním výzkumu z roku 1997, kde při výstavbě rychlostní komunikace RK 35 byly objeveny pozůstatky sídliště z období neolitu patřící kultuře s lineární keramikou. Lokalita se nachází na východním svahu mírného návrší, cca 1 km od úpatí Oderských vrchů v nadmořské výšce 298,00–304,00 m.

Během prací na lokalitě bylo prozkoumáno v období od července do listopadu 2004 celkem 900 objektů. Jedná se o objekty sídelního rázu, a to jak stavební jámy – hliníky, tak menší pracovní jámy a konečně i v největším počtu se vyskytující kúlové jamky – pozůstatky nadzemních staveb. Ve výzkumné sezoně roku 2004 bylo nadzemních staveb v podobě kúlových obytných domů zjištěno celkem 8. Některé z hliníků byly pak využity jako místo na zpracování obilí, o čemž svědčí nálezy kamenných drtičů a zrnůtek. O sídelním charakteru nalezště svědčí zejména pozůstatky pravděpodobně chlebových pecí. Objekty menších rozměrů a oválných nebo obdélných tvarů sloužily zřejmě jako zásobní nebo pracovní jámy. U některých z pracovních objektů – polozemnic – byly zaznamenány pozůstatky nadzemních konstrukcí – přístřešků.

Výzkum bude pokračovat v roce 2005, takže teprve po celkovém prozkoumání lokality a zpracování nálezů bude možno podat závěrečnou zprávu.

„Prostřední“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Lokalita se nachází na pravé straně cesty z Lipníku nad Bečvou do Loučky, cca 0,3 km od jižních hranic Loučky, v nadmořské výšce 276,0–282,0 m n. m.

Plocha určená pro archeologický výzkum měla délku cca 0,5 km a průměrnou šířku 70 m, takže celkově byla prozkoumána plocha o rozloze cca 3,7 ha.

Lokalita je identifikována na mapě ZM ČR 1 : 10 000, list 25-11-24, těmito koordináty (od západní sekční: jižní sekční čáre): 482:123; 462:116; 455:111; 452:117; 463:123; 482:131 a na mapovém listu 25-11-25 těmito koordináty: 0:123; 19:131; 16:138; 0:131.

Archeologické práce na lokalitě proběhly ve dvou etapách. Během první etapy, v období od 19. 11. 2003 do 15. 12. 2003, byla provedena za pomoci těžké techniky skrývka orníční vrstvy a současně byly prozkoumány objekty objevené v místech dvou deponií. Druhá etapa, samotný archeologický výzkum, proběhla v období od 1. 4. 2004 do 26. 6. 2004.

Během archeologického výzkumu bylo prozkoumáno 387 objektů, ze kterých pochází menší soubor nálezů, na jehož základě byly na lokalitě vyznačeny čtyři časové horizonty (komponenta A–D). Objekty patří do období neolitu – do kultury s lineární keramikou (komponenta A), do okruhu kultur popelnicových polí (komponenta B), rámcově do období pravěku (komponenta C) a do období novověku (komponenta D).

Do první skupiny (komponenta A) byl zařazen objekt č. 83, v němž byly nalezeny artefakty patřící kultuře s lineární keramikou. Objekt se nacházel ve východní části výzkumu na temeni sprašového kopce v prakticky nejvyšším místě lokality, v nadmořské výšce cca 283 m. V objektu byly nalezeny menší úlomky keramiky, kus zrnůtky, brousící kamenné desky a také zlomky kamenů pocházejících zřejmě z rozbitých nástrojů.

Jako komponenta B byly označeny objekty, v jejichž zásypu byly nalezeny střepy, které lze přiřadit kultuře popelnicových polí mladší doby bronzové. Je nutno podotknout, že nálezy této kultury se vyskytovaly ve velmi skrovném počtu, v objektech dosti od sebe vzdálených, takže je zcela možné, že se jedná o intruze (asi 2 km na východ vzdušnou čarou bylo objeveno sídliště KLPP).

Období novověku (komponenta D) bylo zjištěno na základě nálezů jednotlivých střípků keramiky v objektech, ačkoli je zřejmé, že jde tady vyloženě o novověké intruze v zásypch jam.

Všechny prozkoumané objekty, ve kterých nebyly nalezeny archeologické artefakty, byly zařazeny jako komponenta C do období pravěku.

Skoro všechny objekty zkoumané během výzkumu se lišily vzhledově a tvarově od archeologických objektů, jak je známe z „klasických“ archeologických výzkumů. Proto vyvstala obava, že tyto objekty mohly vzniknout působením přírodních činitelů. Vzhledem k tomu byly vzorky zásypů objektů

předány k dalšímu archeobotanickému a geofyzikálnímu výzkumu, který snad pomůže vysvětlit jejich původ.

Arkadiusz Tajer, AC Olomouc

Resumé

Lipník nad Bečvou (Kataster Loučka, Bez. Přerov). „Padělky“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

Lipník nad Bečvou (Kataster Loučka, Bez. Přerov). „Prostřední“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

LEŠANY (okr. Prostějov)

„Nad hájem, Vinohrádky“. LnK (Ib, III), VK (IVa), MMK (fáze IIa – Lengyel II). Sídliště. Záchranný výzkum.

V měsících prosinci 2003 až květnu 2004 probíhaly zemní práce související s budováním protierozních a protipovodňových opatření na katastrálním území obce Lešany (okr. Prostějov). Jejich postup byl průběžně sledován, ohrožené archeologické objekty byly prozkoumány a zdokumentovány.

Z geomorfologického hlediska leží obec Lešany na rozhraní Zdětínské plošiny (Demek a kol. 1987, 569) a Kojetínské pahorkatiny (ibid., 277). Ty jsou součástí vyšších jednotek zvaných Konická vrchovina (ibid., 280) a Prostějovská pahorkatina (ibid., 421). Katastr obce tak leží na samotné hranici Drahanské vrchoviny (ibid., 169–170) a Hornomoravského úvalu (ibid., 202).

Polohu „Vinohrádky“ najdeme jihozápadně dnešní obce, napravo od silnice směřující z Lešan do Ohrozimí. Jedná se o JZ svah s nadmořskou výškou osídleného prostoru v rozmezí 282 až 296 metrů. Termínem „Nad hájem“ je označen východní okraj polní trati uvedené na mapách jako „Dzbel“. Tu nalezneme také jihozápadně dnešní obce, a to nad zalesněným prostorem zvaným „Lešanský háj“, který tvoří její severní hranici. I zde jde o JZ svah s nadmořskou výškou osídleného prostoru v rozmezí 288 až 300 metrů. Místa s archeologickými nálezy najdeme na ZM ČR 1:10 000, list 24-24-06, v okolí bodů určených souřadnicemi 174:314 (stopy paleolitická stanice, sídliště LnK, VpK, KZP a KLPP), 151:315 (sídliště MMK a KNP) a 142:329 (sídliště KNP).

Severovýchodní část polohy „Vinohrádky“ byla využita nositeli kultury s keramikou lineární. Na přítomnost osady prvních moravských zemědělců poukazují nejen běžné sídlištní objekty, ale též stavební jáma a několik kúlových jamek náležejících větší nadzemní stavbě – patrně neolitickému „dlouhému domu“. Následné kultuře s keramikou vypíchanou patří rozsáhlý hliník (obj. 506), který poskytl reprezentativní materiál fáze IVa výše uvedené kultury spolu se zlomky nádob kultury s moravskou malovanou keramikou (torzo reparovaného hrnce s dvěma rohatými uchy, zlomky tenkostěnných pohárků s červenou malbou aj.). Tato skutečnost řadí získaný soubor k důležitých pramenům pro poznání chronologických a geografických vztahů obou kulturních celků v prostoru střední Moravy (k tomu např. Kazdová 2001).

Další neolitické osídlení bylo zachyceno při severním okraji trati „Vinohrádky“, a to při západním cípu terénního zářezu – patrně hliníku lešanské cihelny – zvaného „Zmolka“. Zde šlo o sídlištní objekt mladšího vývojového stupně kultury s morav-

skou malovanou keramikou. Stopy výše zmíněné osady lidu s MMK byly zjištěny i v trati „Nad hájem“.

Pavel Fojtík, UAPP Brno

Literatura

Demek, J. a kol. 1987: Zeměpisný lexikon ČSR. Hory a nížiny. Praha.

Kazdová, E. 2001: Osídlení střední Moravy v postlineárním neolitu. In: Otázky neolitu a eneolitu našich zemí. Sborník referátů z 18. pracovního zasedání badatelů pro výzkum neolitu a eneolitu Čech, Moravy a Slovenska (Mostkovice 14.–17. září 1999). Pravěk – Supplementum 8, Brno, 78–96.

Resumé

Lešany (Bez. Prostějov). „Nad hájem u. Vinohrádky“. LBK (Phase Ib, III), StBK (Phase IVa), MBK (Phase IIa – Lengyel II). Siedlung. Rettungsgrabung.

MAŠOVICE (okr. Znojmo)

„Pšeničné“. LnK (IIa), MMK (Ia – Lengyel I). Sídliště. Záchranný výzkum.

Průběžný záchranný výzkum se v roce 2004 soustředil na parcely 5 budoucích rodinných domů. Na celkové ploše cca 1000 m² se podařilo prozkoumat celkem 12 objektů, které dokládají osídlení závěrečné fáze kultury s lineární keramikou. Cenný je především soubor keramiky s řadou rekonstruovatelných tvarů, který nám dovoluje prozkoumané objekty zařadit do závěrečné fáze III. – se šáreckým výzdobným stylem. Za pozornost stojí i plytká kvadratická jáma se zaoblenými rohy, koncentrací keramiky a čtyřmi pravidelně rozmístěnými kúlovými jamkami (obr. 7). Kulturu s moravskou malovanou keramikou (Ia – Lengyel I) reprezentuje několik soujámí a rozsáhlých hliníků s bohatým souborem nálezů, především keramiky. Prozkoumané objekty doplňuje jáma horákovské kultury, časně laténská polozemnice (LTA – viz kapitola Doba železná) a objekty z mladší doby římské.

Obr. 7. Mašovice. Objekt LnK 777 s kúlovou konstrukcí a koncentrací keramiky.

Mašovice. Objekt der LBK (Nr. 777) mit der Pfahlkonstruktion und der Konzentration der Keramik.

Intravilán obce. LnK (IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

V rámci dokončení výstavby kanalizace byl realizován v roce 2004 výzkum v obci. Na ZM ČR v měřítku 1 : 10 000, mapový list 33-22-25, se místa jednotlivých objektů nacházejí v bodech či okolí těchto bodů. Objekty 500–503 jsou v okolí bodu 304 mm od západní sekční čáry, 47 mm od jižní sekční čáry, objekt 504 je v bodě 362 mm od západní sekční čáry, 72 mm od jižní sekční čáry. Důležité informace přinesl prostor před areálem ZD, kde se podařilo prozkoumat 3 pravěké a 1 novověký objekt a pravěkou kulturní vrstvu. Především zde bylo potvrzeno osídlení kultury s lineární keramikou z mladší doby kamenné (fáze IIa), kdy jsme získali důležité informace o rozloze osady. Nově bylo zachyceno osídlení z průběhu starší doby bronzové. Objekt 504, který se nacházel v hlavní komunikaci od Hradiště, náleží intenzivnímu osídlení na trati „Pšeničné“ a potvrzuje nám také rozsah osady kultury horákovské.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Mašovice (Bez. Znojmo). „Pšeničné“. LBK (IIa), MBK (Ia – Lengyel I). Siedlung. Rettungsgrabung.

Mašovice (Bez. Znojmo). Bauter Teil der Gemeinde. LBK (IIa), MBK (Ia – Lengyel I). Siedlung. Rettungsgrabung.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

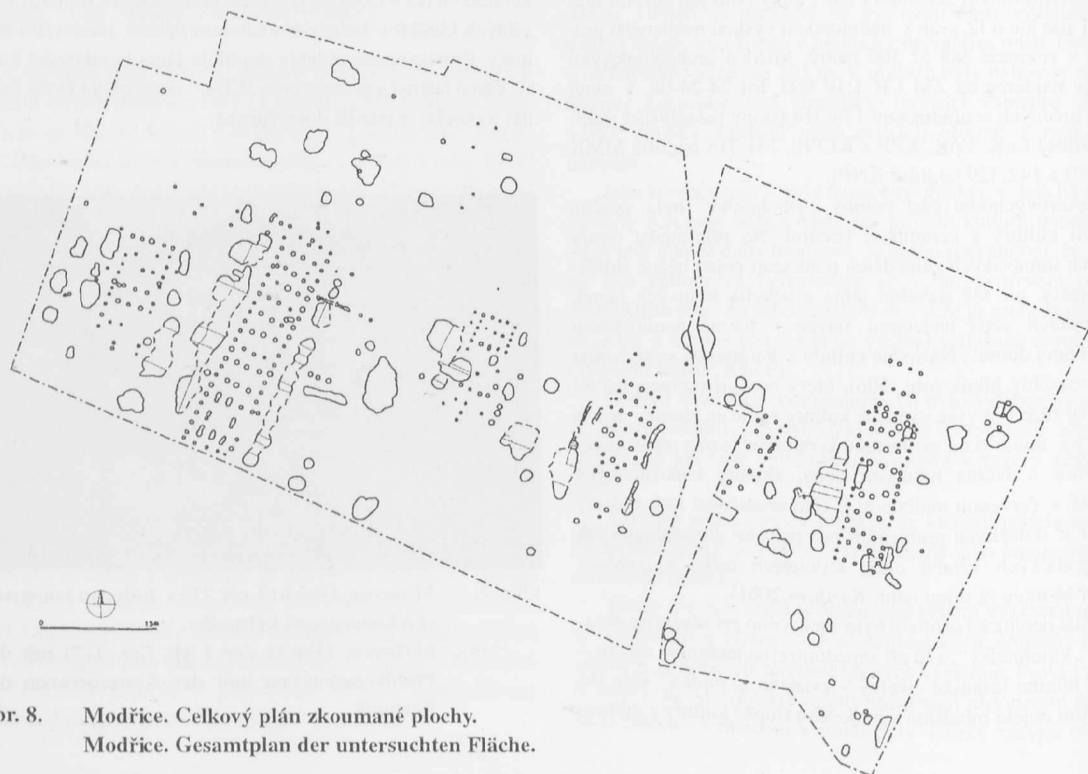
„Sádky“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíců května až srpna roku 2004 byl proveden záchranný archeologický výzkum (obr. 8) při výstavbě tzv. skladové haly II uvnitř průmyslové zóny v katastrálním území

Modřic. Průmyslová zóna se nachází ve východní části polní tratě „Sádky“, která leží asi 2 km jihozápadně od středu obce mezi rychlostní komunikací R 52 Brno – Pohořelice, silnicí II/152 Modřice – Želešice a řekou Bobravou. Skladová hala II byla situována do obdélníkového prostoru v jihozápadního cípu průmyslové zóny, ohraničeného areály firem IMI Norgren a BERNEX Bimetallic (dříve Xaloy) na východě, komplexem firmy PST Ostrava na jihu a polními cestami, odpovídajícími hranici I. etapy zástavby průmyslové zóny, na severu a západě. Pozemek o rozměrech cca 135 × 370 m se rozkládá v nadmořské výšce od 195 do 198 m, na úpatí mírného jiho-východního svahu, kterým klesá Kozí hora (356 m n. m.) do široké nivy okolo soutoku řeky Svratky s Bobravou. Přesná poloha lokality je na mapě ZM ČR 1 : 10 000, na mapovém listu 24-34-15, a je určena body o souřadnicích 1:186, 14:183, 25:218 a 12:221 mm od Z:J sekční čáry.

V severozápadní čtvrtině sledované plochy, kde z údolní nivy Bobravy, vyplněné holocénními fluvialními, převážně hlinito-písčítými sedimenty, vystupovala paralelně s terémem návějš spráší a sprašových hlín würmského stáří, bylo prozkoumáno celkem 459 zahloubených objektů (obr. 8), které představují pozůstatky osídlení z mladší doby kamenné a mladší doby bronzové (viz kap. Doba bronzová).

Starší komponentu reprezentuje sídliště kultury s lineární keramikou, jehož těžiště je možné na základě získaného souboru keramiky přesněji datovat do fáze Ib (Čížmář 1998; 2002). Obytný areál tvoří 6 půdorysů dlouhých nadzemních domů křivě konstrukce, uspořádaných do řady a jednotně orientovaných podélnou osou ve směru SV-JZ. Délka jednotlivých staveb se pohybuje od 12 do 34 m, zatímco šířka je poměrně konstantní, v rozmezí od 5 do 7 m. Strukturu osady doplňuje dalších 40 zahloubených objektů, které většinou přímárně sloužily buď k získávání hlíny (tzv. stavební jámy a hli-

Obr. 8. Modřice. Celkový plán zkoumané plochy.
Modřice. Gesamtplan der untersuchten Fläche.

níky), nebo plnily určitou hospodářskou funkci (zásobní jámy). Pozornost si zaslouží skutečnost, že jejich výplně poměrně často obsahovaly kusy zelené břidlice, v jednom případě dokonce kompaktní blok o rozměrech 60 × 35 × 22 cm. Uvedená hornina byla pravidelně využívána nositeli kultury s lineární keramikou na Moravě k výrobě kamenných broušených nástrojů (Přichystal 2001, 45–46; 2002, 212). Vzhledem k blízkosti primárních zdrojů, které se vyskytují na jižním konci metabazitové zóny brněnského masivu v okolí nedalekých Želešic (Přichystal 2001, 46), nelze vyloučit existenci zpracovatelské dílny na zdejší lokalitě.

K zajímavým zjištěním patří také objev 3 kostrových lidských pohřbů v prostoru sídliště. První případ, kdy byla dospělá osoba umístěna v nerituální pozici s rozhozenými končetinami do velmi malé zahloubeniny na okraji stavební jámy dlouhého domu, je interpretován na základě nálezového kontextu jako stavební oběť. Druhý mrtvý byl sice také uložen do sídlištní jámy, ale v rituální, skrčené poloze na levém boku, takže je možné uvažovat spíše o nouzovém nebo tajném pohřbu. Poslední celek, osamocený hrob malého dítěte, byl zachycen na severovýchodní hranici osídlené plochy. Kromě 3 keramických nádob, odpovídajících subfázi Ib2 (Čížmář 2002), obsahoval stěp, 2 spondylové terčovité závěsky s otvory, 5 spondylových korálů a kamennou podložku s drtídem.

Prozkoumané objekty kultury s lineární keramikou reprezentují patrně jižní pokračování rozsáhlého sídelního areálu, jehož části byly zachyceny jak 300 m severovýchodně během terénních úprav areálu firmy IFE/Knorr Bremse a jeho východního sousedství v roce 1997, tak 250 m severozápadně ve výkopu pro Vířský oblastní vodovod v roce 1998 (Čížmář – Geislerová – Unger eds. 2000, 184–187).

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Literatura

- Čížmář, Z. 1998: Nástin relativní chronologie lineární keramiky na Moravě (poznámky k vývoji výzdobného stylu). AMM, Sci. soc. LXXXIII, 105–139.
- Čížmář, Z. 2002: Keramika z pohřebiště v „Široké u lesa“. In: Podborský, V. a kol.: Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě. Brno, 151–186.
- Čížmář, M. – Geislerová, K. – Unger, J. (eds.) 2000: Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998. Brno.
- Přichystal, A. 2001: Neolitické – eneolitické broušené artefakty v České republice z hlediska kamenných surovin. Pravěk NŘ 10/2000, 41–70.
- Přichystal, A. 2002: Petrografický výzkum broušené a ostatní kamenné industrie z vedrovických pohřebišť. In: V. Podborský a kol.: Dvě pohřebiště neolitického lidu s lineární keramikou ve Vedrovicích na Moravě. Brno, 211–215.

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov). „Sádky“. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

MODŘICE (okr. Brno-venkov)

„Rybničky“. MMK. Sídliště. Záchraný výzkum.

V roce 2004 byly prozkoumány při budování plynovodu „MODŘICE – plynofikace průmyslové zóny jih“ sídlištní a sídelní objekty, které dokládají existenci osídlení z období ml. neolitu (k. s moravskou malovanou keramikou), ml. d. bronzové (velatická k.) a d. římské. Neolitickému období náležely 3 objekty.

Petr Kos, ÚAPP Brno

Resumé

Modřice (Bez. Brno-venkov). „Rybničky“. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

MOŘICE (okr. Prostějov)

„U můstku“. LnK, MMK. Sídliště, pohřby na sídlišti. Záchraný výzkum.

V trase přeložky silnice 1. třídy mezi Nezamyslicemi a Mořicemi bylo prozkoumáno a zdokumentováno několik sídlištních objektů kultury s lineární a moravskou malovanou keramikou. Jedná se o dosud neznámou archeologickou lokalitu. ZM ČR 1 : 10 000, mapový list 24-42-08, 411 mm od Z s. č. a 301 mm od J s. č.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Mořice (Bez. Prostějov). „U můstku“. LBK u. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

OLOMOUC (k. ú. Olomouc-město, okr. Olomouc)

Šemberova ul. LnK, MMK (?). Ojedinelý nález. Záchraný výzkum.

Při stavebních úpravách a statickém zabezpečování domu č. p. 64 (parc. č. 477) došlo při snižování podlahy ve sklepě situovaném blíže ulici k nálezů zlomků nádoby kultury s lineární keramikou – fáze IIa. Ve sklepě pod přístavbou ve dvoře byly již v úrovni pod základy nalezeny zlomky nožky nádoby a zlomky další nádoby náležící patrně kultuře s moravskou malovanou keramikou. Oba nálezy se nacházely ve vrstvě nad podloží tvořeném okrovým písčítým jílem. Stěpy byly ohlazené a patrně se na místo dostaly erozí z vyšších poloh Michalského vrchu (viz kapitola Doba bronzová a Středověk a Novověk).

Hana Dehnerová, NPÚ, ú. o. p. Olomouc

Resumé

Olomouc (Bez. Olomouc), Šemberova Gasse. LBK u. MBK (?). Einzelfund. Rettungsgrabung.

OLŠANY U PROSTĚJOVA (okr. Prostějov)

„Zlatníka“. LnK. Sídliště. Záchraný výzkum.

Při výstavbě skladovací haly, která navázala od východu na výrobní areál firmy Mürdter-Dvořák, byly prozkoumány čtyři sídlištní objekty kultury s lineární keramikou. Ty jsou součástí rozsáhlého sídliště, částečně prokopaného již v rámci 3. etapě výstavby závodu. Z dosud získaných poznatků lze usuzovat, že

sídliště pokračuje právě tímto směrem, tedy k V a JV. Podél nově budované haly byla rýhou kanalizace porušena kulturní vrstva mohylové kultury.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Olšany u Prostějova (Bez. Prostějov). „Zlatníska“. LBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

OTNICE (okr. Vyškov)

„Pod Vodárnou“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném archeologickém výzkumu na polykulturní lokalitě v Otnicích (viz kap. Doba bronzová a Doba železná) bylo v jednom prozkoumaném objektu nalezeno několik zlomků keramických nádob z období lidu s lineární keramikou.

Marek Lečbych, ÚAPP Brno

Resumé

Otnice (Bez. Vyškov). „Pod Vodárnou“. LBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

PROSTĚJOV (k. ú. Čechůvky, okr. Prostějov)

„Kopaniny“. LnK, MMK, epilengyel. Sídliště, pohřby na sídlišti. Záchranný výzkum.

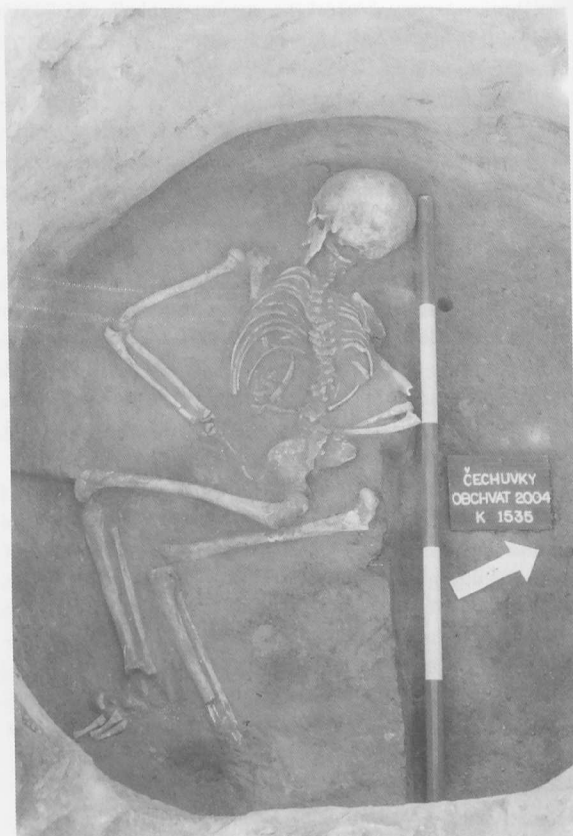
Při výstavbě obchvatu Kraliček a křižovatky silnic Prostějov – Dub nad Moravou a Čechůvky – Kralice na Hané bylo během dvou měsíců (srpen, září) prozkoumáno 760 objektů a 20 hrobů z různých období pravěku. Stavba se dotkla téměř poloviny celkové rozlohy známé archeologické lokality „Kopaniny“. Nejstarší doklady osídlení na Kopaninách máme z neolitu. V této době stálo na okraji terasy několik dlouhých domů kultury s lineární keramikou (obr. 9), orientovaných delší osou ve směru S-J. Pouze u jednoho se podařilo odkrýt celý a téměř nepoškozený půdorys se vstupem na jižní straně. Vedle kůlových jamek jsou součástí domu i obvodové žlaby; domy takové konstrukce jsou poměrně vzácné. Do stejného období lze zařadit zbytky dalších tří až čtyř staveb podobného charakteru. Ze závěru neolitu pochází několik objektů kultury s moravskou

Obr. 9. Čechůvky. Půdorys domu LnK.
Čechůvky. Grundriß des Hauses der LBK.

malovanou keramikou. Ve dvou byly nalezeny i lidské skelety, avšak pouze jeden z nich byl do objektu uložen rituálně, bohužel bez vybavy. Do druhého objektu bylo mrtvé dítě (věku asi 10 let) vhozeno (obr. 10) a zasypáno sutí z požárem zničené stavby. Velmi solidní kolekce keramiky patří počáteční fázi epilengyelu.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Obr. 10. Čechůvky. Dětská kostra v epilengyelské jámě.
Čechůvky. Kinderskelett in der Grube der Postlengyelkultur.

Resumé

Prostějov (Kataster Čechůvky, Bez. Prostějov). „Kopaniny“. LBK, MBK, Epilengyel. Siedlung, Bestattung in der Siedlung, Rettungsgrabung.

RAJHRADICE (okr. Brno-venkov)

„Na předním“. MMK (Ib?). Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíců dubna a května roku 2004 byl proveden záchranný archeologický výzkum při výstavbě výrobně-distribučního areálu firmy SIAD Czech, spol. s r. o., v polní trati „Na předním“ v katastrálním území Rajhradice. Lokalita leží východně od zastavěného prostoru obce, mezi silnicí III. třídy Rajhradice – Otmarov, objektem ZD a opuštěným vojenským zařízením. Nepravidelná plocha, složená z příjezdového koridoru o rozměrech 220 × 40–75 m na severu a výrobní zóny o rozměrech 145 × 160–175 m na jihu, se nachází v nadmořské výšce od 187 do 194 m n. m., na mírném svahu, jímž vyznívá

nízké návrší s vrcholem východně od Rebešovic (223 m n. m.) jižním směrem k toku Dunávky. Přesná poloha naleziště je na mapě ZM ČR 1 : 10 000, na listech 24-34-15 a 24-34-20, určena body o souřadnicích 311:367, 303:366, 305:352, 322:355, 319:378, 313:380, 309:390 a 305:388 mm od západní:jížní sekční čáry.

Řídké osídlení kultury s moravskou malovanou keramikou je reprezentováno celkem 5 zahlobenými objekty, nahodile rozmístěnými v úzkém pruhu směřujícím od severozápadu k jihovýchodu přes jižní část sledované plochy. Ve 4 případech se jednalo o tzv. hliníky – plošně rozsáhlé nepravidelné jámy vzniklé jako nezáměrný důsledek víceúčelové těžby hlíny. Na dně jednoho z nich se podařilo objevit relativně velký shluk souběžně uspořádaných robustních osín kavylu. Z území Moravy jsou dosud známy jen 4 případy zachování fosilních osín tohoto zástupce pravých stepí, který u nás rostl v atlantiku na písčitéch a kamenitých stanovištích, velmi pravděpodobně i na šterkopísceích údolní nivy a hlavního terasového stupně, a to vždy v objektech nebo vrstvách kultury s moravskou malovanou keramikou (Opravil 2000).

Michal Přichystal, ÚAPP Brno

Literatura

Opravil, E. 2000: Archeologické nálezy kavylu na Moravě, Právěk NŘ 9/1999, 153–157.

Resumé

Rajhradice (Bez. Brno-venkov). „Na předním“. MBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

REŠICE (okr. Znojmo)

Jižní část extravilánu. LnK (IIa). Sídliště. Záchranný výzkum.

Osídlení se nachází v bezejmenné poloze jižně od obce a na ZM ČR 24-33-23 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 265 mm od západní sekční čáry, 293 mm od jižní sekční čáry; 280 mm od západní sekční čáry, 288 mm od jižní sekční čáry a 305 mm od západní sekční čáry, 287 m od jižní sekční čáry. Osídlený prostor je vymezen z jihozápadu potokem Olešná a z východu jeho levobřežním přítokem – Rešickým potokem. Svah s mírnou jižní orientací je tvořen kvartérní spraší. Nadmořská výška kolísá v rozmezí 294–306 m n. m. Z 29 zahlobených objektů jich několik náleží mladšímu stupni kultury s lineární keramikou. Za pozornost stojí především několik velkých kusů křišťálu, nalezených v objektu 519.

Zdeněk Čermář, ÚAPP Brno

Resumé

Rešice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. LBK (IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

SELOUTKY (okr. Prostějov)

„U pláničky“. LnK, MMK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na známé archeologické lokalitě bylo v rámci výstavby rodinného domku pana Václavíka prozkoumáno celkem 11 pravěkých objektů. Pět z nich je možné na základě získaného materiálu přiřadit kulturám s lineární (IIa) a moravskou malo-

vanou keramikou (II). Jeden z objektů patřil kultuře nálevkovitých pohárů a zbývající kultuře platěnické.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Seloutky (Bez. Prostějov). „U pláničky“. LBK, MBK u. TBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

ŠLAPANICE (okr. Brno-venkov)

Ul. Jiříkovská. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Na základě smlouvy o provedení záchranného archeologického výzkumu uzavřené mezi objednatelům – Arpos, s. r. o., a zhotovitelem – Ústavem archeologické památkové péče Brno, byl proveden záchranný archeologický výzkum na stavbě „Komunikace a inženýrské sítě pro RD, lokalita při ulici Jiříkovské“ na k. ú. Šlapanice (obr. 11).

Zájmové území se nachází v severovýchodní části intravilánu obce, na výběžku svahu obráceném k západu až jihozápadu v nadmořské výšce cca 240 m. Zabírá plochu nevýrazné ostrožny, na jihu, jihozápadě a jihovýchodě vymezené terénním zářezem, kterým prochází silnice do Jiříkovic, na západě hranou prudkého terénním zlomu a na severozápadě méně výraznou roklí (na ZM ČR 1 : 10 000, mapový list 24-43-02, koordináty: 1, 15, 20, 0 mm od Z. s. č. a 61, 68, 55, 48 mm od J. s. č.). Z tohoto prostoru nemáme dosud žádné archeologické nálezy.

Na západním konci jižní větve komunikace byly nalezeny celkem tři zahlobené sídlištní objekty. Jeden z nich bylo možné na základě nalezených zlomků keramiky a broušených nástrojů spolehlivě datovat do kultury s lineární keramikou, zbývající výrazný datovatelný materiál neobsahovaly, patrně však náleží do stejného období.

V průběhu záchranného archeologického výzkumu byla na několika místech zachycena patrně přímá, mělká liniová zahlobenina široká cca 3 m, směřující od SSZ k JJV v délce nejméně 80 m. Z její výplně, tvořené jednolitou hnědou prachovou hlínou, se však nepodařilo získat žádný archeologický materiál, který by umožňoval její datování, ani v ní nebyly patrné žádné doklady (zlomky mazanice, uhlíky, popel apod.), které by naznačovaly, že byla vyplněna kulturní vrstvou. Její

Obr. 11. Šlapanice. 1. Místo nálezu. Šlapanice. Fundort.

účel a datování je nejasné a pochopitelně nelze vyloučit ani zcela recentní původ.

Martin Geisler, ÚAPP Brno

Resumé

Šlapanice (Bez. Brno-venkov), Jiříkovská Str. LBK. Siedlung. Rettungsgrabung.

TULEŠICE (okr. Znojmo)

Extravilán. LnK (IIa). Sídliště. Záchraný výzkum.

Osídlení bezejmenné trati (Tulešice II) se nachází na ZM ČR 24-33-24 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 102 mm od západní sekční čáry, 90 mm od jižní sekční čáry a 185 mm od západní sekční čáry, 206 m od jižní sekční čáry. Sídliště je 50 m severovýchodně od ohradní zdi areálu zámeckého parku v Tulešicích, na mírném svahu se západní orientací. Jedná se o původně silně podmáčený, dnes meliorovaný mírný svah s vysokou hladinou spodní vody. Nachází se východně od soutoku Tulešického potoka a jeho bezejmenného levobřežního přítoku. Nadmořská výška v tomto prostoru kolísá mezi 280–300 m n. m. Podloží je tvořeno světlými jíly. Mimo řady objektů, které můžeme jen rámcově zařadit do pravěku a novověku, se podařilo prozkoumat část menší jámy s materiálem mladšího stupně kultury s lineární keramikou (IIa).

„Na dlouhých záhonech“. LnK (Ib, IIa). Sídliště. Záchraný výzkum.

Polykulturní lokalita „Na dlouhých záhonech“ (Tulešice III) se nachází v rozmezí bodů 74 mm od západní sekční čáry, 204 mm od jižní sekční čáry; 63 mm od západní sekční čáry, 192 mm od jižní sekční čáry a 55 mm od západní sekční čáry, 195 mm od jižní sekční čáry. Byla zjištěna leteckou prospekci M. Bálkem a následně povrchovými sběry M. Přichystala. Nachází se těsně u západní zdi areálu parku zámku v Tulešicích a rozkládá se pravděpodobně po silnici Tulešice – Dolní Dubňany západním směrem a zasahuje i do areálu parku směrem východním. Mírný svah, s nadmořskou výškou kolísající mezi 290–300 m n. m. a s východní orientací je vymezen z východu Tulešickým potokem. Podloží tvoří kvartérní spraše nasedající na okrovozelené slíny. V rámci výzkumu se podařilo zachytit mohutnou kulturní vrstvu s materiálem fáze Ib LnK a část většího plytkého hliníku s keramikou fáze IIa LnK.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé

Tulešice (Bez. Znojmo). Unbauter Teil der Gemeinde. LBK (IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

Tulešice (Bez. Znojmo). „Na dlouhých záhonech“. LBK (Ib, IIa). Siedlung. Rettungsgrabung.

VĚMYSLICE (okr. Znojmo)

„Stavové“. LnK (Ib), KVK (III), MMK (IIa/b – Lengyel II/III). Sídliště. Záchraný výzkum.

V měsících květnu a červnu 2004 proběhl archeologický dohled a následný záchraný archeologický výzkum v rámci výstavby VTL plynovodu Vémyslice – Tulešice (o celkové délce trasy 6 681 m). Zjištěné polykulturní osídlení se nachází na ZM ČR 24-33-24 v měřítku 1 : 10 000 v rozmezí bodů 362 mm od západní sekční čáry, 53 mm od jižní sekční čáry a 378 mm od západní sekční čáry, 45 m od jižní sekční čáry. Prostor polohy „Stavové“ se nachází na mírném svahu s jižním sklonem na levobřežní přítoky říčky Rokytné. Nadmořská výška v prostoru osídlení kolísá v rozmezí 248–254 m n. m., přičemž od výšky 248 východním směrem se rozkládá široká inundace Rokytné. Do tohoto bodu je také podloží tvořená štěrkopísky; západně na ně nasedá mocná sprašová návěť. Ta je od výšky 260 m n. m. vystřídána skalním podložím.

Za unikátní můžeme považovat zjištění sledu kulturních vrstev na dodnes intenzivně obdělávané ploše (obr. 13). Touto skutečností se zařadila lokalita mezi nejcejnější, doposud zjištěné lokality „tellového typu“ na Znojemsku a Moravskokrumlovsku. Sled kulturních vrstev reprezentují neolitické horizonty 102 a 102B kultury s lineární a vypíchanou keramikou, lokálně pak neidentifikovaný kulturní horizont MMK, k. únětické a závěru doby římské. Statigrafie je ukončena mocnou kulturní vrstvou z doby středohradištní (9. století – viz kap. Středověk a novověk). V intruze pak byl zachycen ještě zlomek amforky z kulturního komplexu středodunajských popelnicových polí.

Nejstarším osídlením je sídliště kultury s lineární keramikou, a to její fáze Ib s bohatým souborem keramiky a dalších nále-

Obr. 12. Vémyslice. Pohár MMK z jámy 500. Vémyslice. Becher der MBK aus der Grube Nr. 500.

Obr. 13. Vémyslice. Pohled na stratigrafickou sekvenci kulturních vrstev a objektů.
Vémyslice. Ansicht an der stratigraphische Sequenz der Kulturschichten und der Objekte.

zů, pocházející z různých typů sídlištních objektů, ale i mocné kulturní vrstvy 102. Za pozornost stojí především miniaturní rekonstruovaná kubická nádobka s pokročilou výzdobou s notami na koncích násobných lomených linií (jáma 509), která by mohla být importem z prostředí skupiny Tiszadob (?). Ve štípané industrii zaujme především dlouhý hrot z vrtáku, vyrobený z vláského radiolaritu; jinak je využíván téměř výhradně rohovec typu Krumlovský les. Neméně intenzivní je i následné osídlení III. stupně kultury s vypíchanou keramikou, kterou reprezentuje především soujámí 519 a hliník 514, ale i bohatá kulturní vrstva 102B. Velký soubor keramiky doplňuje početná kolekce štípané industrie, u níž je zřejmý odklon od místního rohovce typu Krumlovský les a orientaci na kvalitní zdroje rohovců a silicitů v prostoru Brněnské kotliny a silicitu glaciálních sedimentů. Závěr osídlení mladší doba kamenné náleží především objektu 500 s materiálem typickým pro fázi IIa kultury s moravskou malovanou keramikou (obr. 12). Řada tenkostěnných nádob na sobě nese kombinovanou malovanou výzdobu žluté, bílé pastózní malby na červeném povrchu, což by mohlo ještě inklinovat k fázi Ic MMK. Pokroplejší plastická výzdoba (ploché výčnělky) a profilace okrajů (zesílené plece) však přiřazují tento soubor nálezů poněkud výše. Jedná se o výrazný celek, který je důležitý z hlediska relativní chronologie MMK.

Zdeněk Čěmář, ÚAPP Brno

Resumé

Vémyslice (Bez. Znojmo). „Stavové“. LBK (Ib), StBK (III), MBK (IIa/b – Lengyel II/III). Siedlung. Rettungsgrabung.

VEVERSKÁ BÍTÝŠKA (okr. Brno-venkov)

„Mečkov“ (kóta 290 m). Neolit-eneolit. Ojedinelé nálezy. Povrchový průzkum.

Při podrobné povrchové prospekci jižní části Boskovické brázdy byla prohledávána 27. 3. 2004 zejména místa tvořící určitou dominantu nad okolním terénem. Průzkum byl především veden s cílem objevit paleolitickou stanicí. Kóta Mečkov (290 m; 1,6 km JV kostela v obci) byla vytypována i z důvo-

du strategického umístění nad řekou Svratkou. V nejvyšších partiích polohy se nacházely šterky související s povodím blízké řeky. Nalezeny byly pouze dva drobné nepatinované kusy štípané industrie: úštěpek z rohovce typu Krumlovský les variety II a druhý přepálený. Nálezy indikují možnou, blíže nespecifikovatelnou aktivitu na místě v průběhu neolitu-eneolitu.

„Na nivách“. Neolit-eneolit. Ojedinelý nález. Povrchový průzkum.

O podobné aktivitě můžeme uvažovat i v případě náhodného nálezu úštěpu z rohovce typu Krumlovský les variety II v trati na „Na nivách“ (1 km JZ kostela v obci). Nachází se na poměrně prudkém svahu se sklonem k severovýchodu. Byla nalezena referenty 5. 5. 2004.

Martin Kuča, Zdeněk Schenk, Kamil Smíšek,
Jiří Šlajnsna, FF MU Brno

Resumé

Veverská Bítýška (Bez. Brno-venkov). „Mečkov“. Neolitikum-Äneolithikum. Einzelfunde. Oberflächensammlung.

Veverská Bítýška (Bez. Brno-venkov). „Na nivách“. Neolitikum-Äneolithikum. Einzelfund. Oberflächensammlung.

VÍTONICE (okr. Znojmo)

Intravilán. LnK (Ib), VpK (III.). Sídliště. Záchranný výzkum.

V intravilánu obce byla sledována trasa výkopu pro vodovod. Zjištěné archeologické objekty 502–503 se nacházejí na ZM ČR 34-11-19 v měřítku 1 : 10 000 v bodu 15 mm od západní sekční čáry a 372 mm od jižní sekční čáry. Objekt 504 v týlu obecního úřadu se nachází v místě bodu 6 mm od západní sekční čáry a 13,8583 in od jižní sekční čáry. Zbylé objekty, které se nacházejí v prostoru návsi, se nalézají v rozmezí bodů 11 mm od západní sekční čáry; 358 mm od jižní sekční čáry a 15 mm od západní sekční čáry a 337 mm od jižní sekční čáry. Intravilán obce se nachází na závěru hřbetu, který je jen o několik metrů výš než inundační území Jevišovky a Křepečky. Jejich soutok se nachází cca 1 km jižně od návsi obce. Sledované území se rozkládá v těsném sousedství meandrů Křepečky, jeho nadmořská výška kolísá od 202 do 206 m n. m. a má mírný jižní sklon. Podloží je tvořeno kvartévní spraší. Nejstarší osídlené náleží objektům kultury s lineární keramikou (fáze Ib). Důležitý je zlomek hruškovité nádoby kultury s vypíchanou keramikou, který se nalézal v mladších objektech jako intruze.

Zdeněk Čěmář, ÚAPP Brno

Resumé

Vítonice (Bez. Znojmo). Bauter Teil der Gemeinde. LBK (Ib), StBK (III.). Siedlung. Rettungsgrabung.

ZLÍN (k. ú. Malenovice, okr. Zlín)

„Zadní mezicestí“. LnK. Sídliště. Záchranný výzkum.

Při záchranném výzkumu na známé archeologické lokalitě, aktuálně na ploše určené k výstavbě nákupního centra Makro,

bylo prozkoumáno a zdokumentováno 158 objektů a 2 kostrové hroby. Výzkum byl realizován formou tří samostatných řezů orientovaných přibližně ve směru S-J. Dva z nich byly situovány východně od komunikace spojující „starou“ a „novou“ otrokovickou silnici (III/1973 a I/49), třetí v trase nově budované komunikace západně od ní. Řezy byly shodně 10 m široké a jejich délka byla podřízena výskytu archeologických situací. Již při výzkumech prováděných v minulých letech (Baumax, Carefour, Asko) se podařilo zjistit, že směrem k jihu archeologických objektů ubývá. Podle našich zjištění to souvisí se změnou podloží. Mocné sprašové souvrství levoběžné terasy řeky Dřevnice se směrem k jihu mění a získává charakter načervenalých jílovitých sedimentů. Změna podloží vede zhruba po diagonále od JV směrem k SZ, a proto i délka jednotlivých

řezů, jež zhruba respektovaly hranici tohoto půdního rozhraní, byla rozdílná. Dosahoval-li řez č. 1 délky 150 m, pak řez č. 3 již pouhých 60 m. Neolitu, jmenovitě kultuře s lineární keramikou, patřila více jak polovina všech prozkoumaných objektů. Většinu z nich tvořily běžné sídlištní jámy, stavební jámy a hliníky, vzácnější byla síla. Na okraji jednoho hliníku se podařilo zachytit zbytky tří pecí. Na základě keramiky je možné osídlení datovat do fází IIa–IIb.

Miroslav Šmíd, ÚAPP Brno

Resumé

Zlín (Kataster Malenovice, Bez. Zlín). „Zadní mezicestí“. LBK. Siedlung, Rettungsgrabung.

7 PD

KNIHOVNA AV ČR

PD 1520

46 (2005)

46

8551/06